

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelék).
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztésnek nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEEL.

IV. Országos gazdakongresszus.

A IV. országos gazdakongresszus tagjúl való jelentkezés határideje folyó augusztus hó 20-ára volt megállapítva, minthogy a rendező-bizottságnak a kedvezményes vasúti menetjegyekre jogosító igazolványok készítése, főként pedig a tagok részére esetleg szükségesek lakások fenntartása végett, a tagok száma felül elege tudomással kellett bírnia. A bizottság a jelentkezőket ezután is felveszi a kongresszus tagjúl, azonban az érintett kedvezmények készítéséhez csak a lehetőség szent, augusztus hó végén túl pedig egyáltalán nem biztosíthatja.

A tagul való jelentkezés a gazdasági egyesületek és megyei mezőgazdasági bizottságok által kiküldött hivatalos tagok részéről 2 frt 50 kr., a rendes tagok részéről pedig 5 frt tagdíj befizetése mellett történik a „Gazdasági egyesületek ezredésé kiállítás iradájánál.” (Budapest, IX. Üllői-út Köztelék) hol a részletes tervezet is megkapható. *A végrehajtó-bizottság.*

Burgonyakiemelő-géppróba.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a földmívelésügyi miniszterium támogatásával f. évi szeptember hó 25. és 26. napján burgonyakiemelő-géppróbat rendez, mely a f. évi április hó 20-án megtartott burgonyakiemelő-géppróbák folytatását képezi. A próba Budapest Közelében, Rákóczi-körúton gróf Vigvázy Sándor uradalma területén tartatik meg. Rézt vehetnek úgy bel- mint külföldi gépgyárak. A legjobbnak talált két kiemelő gép állami aranyéremmel, az ezek

után legjobbnak talált gépek állami ezüst- és bronzérmekkel és oklevelekkel tüntetettek ki.

A gépek behozatala vámmentes. Bejelentéseket az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatala augusztus hó 31-ig fogad el; a gépeknek legkésőbb szeptember hó 20-ára a próba színhelyén kell lenniük.

A géppróba tervezetét az OMGE. bárkinek rendelkezésére bocsátja.

Igazgató.

A nyitraiak javaslata.

Ismét Nyitra felül fúj a szellő. E gazdaság és nagy felvidéki megye gazdasági egyesületét tevékenységben látjuk mindenkor és mindenütt, a mikor és a hol a gazdaságat érdeklő kérdés felmerül.

Most is Jelkoss felszólalt intéz nek az összes gazdasági egyesületekhez, hogy agyitáljunk és eszeledjünk végrehajtási törvényünknek az újabb osztrák reformok mintájára leendő revíziója érdekében. A felszólítás abból indulva ki, hogy ne engedjük magunkat az üdös törvényhozás terén Ausztria részéről tulszárnyaltatni, a miniszteriumhoz és a képviselőházhoz intézett feliratunknak támogatását kéri. Közül az új osztrák végrehajtási törvény azon törekvéseit, a melyek a mezőgazdaságitól mivelv birtok érdekében hozattak s ezzel igyekszik kijelölni az irányt, a melyben e téren nekünk is haladnunk kell.

Korai volna azt, a mit a nyitraimegyei gazdasági egyesület eddig ítt konkrét javaslatnak tekinteni s azzal részleteiben kritikailag foglalkozni. Ók sem célozhatok eddig mást, mint egyszerűen az akció megindítását, vagy mint az eredeti javaslat szerzője helyesen mondja, az országos közvélemény figyelmének felkeltését. Az egyszerűen fölállított osztrák példa szolgál követség nem jelentené a kitűzött cél felé haladást, mert hisz az viszonyainkra aligha is volna mindenben alkalmazható.

A javaslat szerzője bizonyára csak azt akarta az osztrák intézmény ezáltalásával megmutatni, hogy ime, mennyire mentek már

e téren Ausztriában is; de a mint világosan ki is fejti az osztrák alkotás áttűtetésével még korántsem látta megközelítve a célt, a melyet így kívánalon: oly lépésre kell a törvényhozást késztetnünk, mely által egy-féle a mezőgazdasági hitel könnyítetnek és állandóságát nyerne, másfél pedig a mivelés alatt álló földek és az okszerien árnnyosított mindennem fölsterkelnek, gazdasági eszközök és készleteknek az ingatlan elválaszthatlan összetartozóságára nemcsak elvileg mondatnák ki, hanem a törvény hatalmával részeltne politikai és jogi oltalomban.

Minél töböt gondolkodom egy ilyen törvényalkotás szükséges terjedelme felül, annál óriásibabnak tűnik föl az egész feladat. A mezőgazdasági világszintre vártatlann készített be egy oly rendszer, a mely minden más érdeket dédelgetett, csak a gazdasáét nem s ha ma, mind a válság akadály lón, de a rendszer még miben sem változott, bármely kis részletkérdés merül is föl oly alakban, hogy mit lehet és kell tenni a földbirtok javára eszeledni: a részletek vizsgálata közben mihamar egy oly kompart szövénnyel állunk szemben, a melynél rendkívül nehéz eldönteni, hogy hol és miképpen kelljen annak megbotantóság kezdeni. Akármiről legyen szó, minden csak másodszorban következő feladatul tűnik fel, a melyet más lényegbevágó reformoknak kellene megelőzöni.

Itt is felmerülhet a kérdés, hogy miért sürgössük mi éppen a végrehajtási törvény reformját első sorban, mikor még annyit más feladat vár megoldásra, sőt a törvényben már megvalósított követelmények legnagyobb része is papíron maradt. Ha mi a mezőgazdasági hitel könnyítését célozzuk, ott van a telekényvek ügye, a hitel szerzése stb. mindmennyany alapvető, sürgösség-sürgösség és azért mégis kínos vajudásban leleázó intézkedések. Am e ki így gondolkozunk, nem gondolkozunk helyesen. Nekünk magyar gazdákunk segély kell, sürgösség, és nem szisztema. Nekünk felszinen kell tartanunk és hogy úgy mondjam erőszakolnunk kell mindent, a mi érdekein-

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, Alkotmány-utca 31., Váci-körút sarok.

A Bergedorfer Eisenwerk
tejgazdasági gépgyár
„kizárólagos képviselöte.”

A Vermorel-féle
ECLAIR permetező
„kizárólagos képviselöte.”

A CSONKA RÁNKI-É
PETROLEUM MOTOROK
„mezőgazdasági képviselöte.”

A MAGY. KIR. ÁLLAMVASUTAK
GÉPGYÁRA

teljesülkhatatlan

Gőzcsepplő-garnitúrái

és egyéb

Gazdasági gépeinek
Szövetkezeti képviselöte, tagok számára.

ADRIANCE PLATT & Co., new-yorki gépgyáros
kizárólagos képviselöte

Fűkaszáló,

marokrakó arató-

kéveköto arató-

gépeire.

Kittño magyar bizonyítványok.

ket tangálja, mert harez ez és nem akadómiai diskusszió, harez a megélhetésért. Követelünk tehát mindent, és követelünk mindent egyszerre, felszítunk fel minden ajtót, a mely boldogságunkhoz látszik vezetni, mert nyitva ugyan egyet sem találunk.

Követeljük tehát a végrehajtási törvény reformját azok szerint az alapelvek szerint, a melyeket a nyitrai javaslatban is idézett osztrák törvény részben megvalósít s a melyeket rögzíteni négy pontban lehet összefoglalni.

1. Mondassék ki a művelés által elégtelenségnek és a műveléshez szükséges ingatlanok jogi összetartozásának és elválaszthatatlanságának, mert ezt követeli a gazdasági érdek;

2. Árvérés esetére biztosítsassék a megfelelő értékesítés és hozzássek a legkisebb ajánlat intődménye;

3. meg kell öltalmazni a végrehajtást szenvedőket a fölleségés zaklatástól, nem szabad engedni, hogy míg az ingatlan birtokában van, a művelés eszközeitől megfosztassék s korlátozni kell a végrehajtatók a pupillaris biztóságot meghaladó biztosítás szerzésben;

4. az árvérést ultima ratiová kell tenni, de annál terjedtebb, gyakorlatibb és olcsóbb alkalmazást kell biztosítani a zárlatnak.

Nagyon beleillenek a végrehajtási törvény keretébe azon intézkedések is, amelyekkel a kézi zálogra vonatkozó jogelvek reformját a végrehajtás terén kísérni kellene. Ez egy olyan kérdés, amelynek a gazdasági szempontjából nagy jövője lehet. A földnek már elvárszított gazdasági termékei, mint ingó dolgok, a mai jogfelfogás szerint csak kézzel kézzé való átadás által szerezhetők meg zálogul s így a megszorult gazda terményeire kölcsönt nem igen szerezhetvén, alacsony árak mellett a vetőnek ki van szolgáltatva.

Németszorgas formáiban vannak a munkalátok, amelyek a kézi zálogra vonatkozó jogelvek reformjára s azon feltételekre vonatkoznak, hogyan s miként lehessen a

tulajdonosnál frízert gabnakszétlere zálogjogot szerzeni. Ezen intézmény kedvező kihasználás lehetne az árakulásokra is, merköpesssé tehetné a gazdákat, hogy az eladástól tartóztatva, kedvezőbb árkonjunkturákat várjanak be.

Mindenzen felsorolt célokat csak egyes intézmények, sőt megsejtosodott jogelvek felforgatásával lehetne elérni, de ha reform, legyen reform, elvi és gyökéres.

Azt sem szabad felednünk a feladatok súlyának mérlegelése közben, hogy a megszorult néző jogfelfogáson kívül mennyi eleven érdekelt jönnek a követelt változások összeütöközésbe. Egy egész szisztéma az, amelynek a változott gazdasági viszonyok nyomása által átalakulnia, vagy törnie kell, mert a római jog mereven individualis, önző szellemre s a merkantilizmus befolyás nyomása által kelezetett előjogok rendszerre nonszólára ké, hogy ért engedeljen bizonyos patriarhalisan is nevezhető, s közös gazdasági érdekből s a gyöngébb védelmének elvélből folyó irányának. Mily tég látokra a legelőgázóbb feladatoknak, midőn az óhajtott változásoknak csak egy kis részletéről van szó!

Izzágljuk most a kérdés azon oldalát, hogy ma a tendéző az egyes gazd. egyesüléseknek a Nyitra által javasolt reform érde kében.

Támogatni mindenesetre támogassuk feliratunkkal a javaslatot, ne keressük a részleteket s ne gyakoroljunk kritikát, mert hogy a lönyegben egyet kell értenünk, az a létező s bizonyos, hogy mit drínk el föltérjesszünkkel az ismét más kérdés, melyre a tapasztalat ismétlően megadta a választ. A kormány és a törvényhozás kokros elfoglatásának nem engedi, hogy mindig csak velünk foglalkozzék.

Ez lesz a válsás mindaddig követelésseinkre, míg be nem fejezzük társadalmi szervezkedés munkáját, míg mint egy ember, nem tudunk a politika terén is szult, adni követelésseinknek.

A viszonyok alléggé megértek, nemcsak a végrehajtási törvény reformjára, hanem egy általános reformváltozásra is. Addig kell

tehát várniunk, míg mi, kik eddig csak előzört, általános panszokat hallattunk, *témör egysejben, konkrét javaslatokkal fogunk fellépni*, hogy egyesült erővel visszavuk ki a megszorultakat, és olyan imár el nem odátaló laptevő követelményeket. Es az én hitem, ez az én bizalmam.

Bizalmam erős alapa pedig az, hogy minden lépés, a melyet a gazdákról teszünk, a haza, annak híuai és saját existenciájának érdekében történik. Dr. Sz. F.

Gazdasági egyesületek szövetsége.

Közelejár, augusztus 24.

A „Köztelek” 68-ik száma volt az év s az „Erdélyi Gazda” 8. számában az én névalírássalom megjelent íy című közleményem föl foglalkozni. E foglalkozás kifejezett célja: lehetőleg megakadályozni azt, hogy az „Erdélyi Gazdasági Egylet” a saját hivatalos lapjában írót irányelveket magévá tegye. Hogy az a „névalírás” az „E. G. E.” titkárának és az „E. G.” szerkesztőjének a neve, a kinek kell annyi belátással bírnia, hogy saját egyletének véleményével ellentéző dolgokat az egylet hivatalos lapjába ne írjon — arra czikirő úgy látszik nem gondolt. De hagyjuk ezt. Nehány nap alatt minden érdekel és érdeklődőnek módjában lesz tudomást szerezni az „E. G. E.” kiforalmított véleményéről. Ezután czikirőnk csapdát egy pár megfogászérré, általra óhajtom megteni szertényes, melyre a megelőző kongresszus XLIV. határozatának D pontja a következőkép kezdődik:

„Kérje fel végre a kongresszus a szövetségbe léptt gazdasági egyesületek nagygyűlésére, hogy addig is, míg a mezőgazdasági érdeklépviseleti törvényhozási utat szervezettek a gazdasági egyesületek szövetségét újalakítsa . . .”

Czikirő ezzel szemben azt állítja, hogy az „alapszabályok megállapítása” a IV. orsz. gazdakongresszus feladata. — Vajjon e kon-

TÁRCSA.

Piócsa nevelés.

A szőlőföldnyárral befuttatott veranda alatt vig pófékeléssel foglalkozik vala Baki Miklós uram. Erődvőn Baki Miklós mellé néhány falubeli szentri birtokos is, kik delutánonként ősi magyar ösztartással szoktak fíradozni a homoki rínkö fogyszátsa körül; a mely áldott földnyárról az áldott íródhátik, a nélkül, hogy is nemse urának csak a fölök helye is bele melegednek.

Az ury társaság éppen két hancuzórod agárkutyá játékában gyönyörködött, mikor az udvar ajtón egy apró ember lépett be. A hátán átkötve egy doboz feküdt, a mely tele van esomagoiva pántlikával, infines haszrotokkal, s basszón díszességokkal. A kezében van a konvencziósi síp, mely a közfigyelem felkeltésére szolgál. Ezután azonban nem mer belefújni, tartván tőle, hogy az udvaron mulatozó négybűbu hatalmasságokat maga ellen ingerli. Így sem kerülte ki az őgy figyelmét. A „Muczus” egyszerre felhagyott a játékkal, kikémléte az ókos szemével, hogy nice-e valami bot-fel-instrumentum a jótevőny kezében; mert az agár nem olyan óstosa, mint holmi közönseges komodor, hogy vesszőbe fusszon. Mikor aztán az idegen a cseléd lakosztály felé settenkedett, a mely ő rá nézve valóságos kereskedelmi géoczpnt számba ment, a Muczus hirtelen hozzászókött s bele kapott a lábikrájába.

Lehet, hogy ez nála játékszámba ment, azonban a kereskedelemnek bolgyó képviselője érzékenyen vette a csapást s hungos jójesszékébe tört ki:

„Aj, váj! Jaj nekem! Mindjárt végom van . . .”

Baki uram, aki a verandáról nézte végig a jelenetet, odakiáltott a hajduknak: „Andris, hozd csak elő azt a kis izraelitát.”

A mit a hajdu meg is osolekedett s utközben jó inálatu hátfütközök nógáti a folyó víz eszékölő íjta, hogy ma a verandához ért, nem tudta az árva lélek, lábait, vagy vékony hátát fájjalja-e jobban?

Lehetett az a fu 14—15 éves, de a keskeny arcán annyit gond, annyi boldogtalanság üt, hogy lehetetlen volt meg nem szánni.

„No hát fiam Izrael, — szólott Baki Miklós — mondás csak mi járaban vagy?”

„Marczinak hívnak engem”, felelt a fu földceazzal, könnyeit visszafogva igtve kezvén.

„Jól van, legyen te a akaratod, — mit árulsz hát fiam Abraham.” (Akárhogy megszánta is Baki uram, a becsületese Marezti nevet bizony sajnálta azért tőle.)

A fu kétkedőleg nézett szét, hogy nem tréfál-e vele az uraság. „De aztán győzött benne az üzletember.

„Pántlikát, szines haszrotot, czerzést s gyulát mondogatt még folyton pityerve, hogy mi a skatulyáján gyulad meg — próbált . . .”

„Hát aztán mennyire adsz nekem száz rőf pántlikát, de a javából?”

„Tisztelet uraságodnak csak tréfnái tetazik” — mondá a fu erősködéssel. Szegény, ha neki száz rőf pántlikája lett volna egy esomban!

„Teremtgyuse nem tréfálok. Ha nem hiszed itt van a bugyelláris, számitás és mér rögöt, mit fizetek?”

A fu egészen megfedekezett a rosszul járt lábáról. Felvetette a fejét és számitotta. „Számeltel a menyzótér nézet, homokát ráncokba vonta, szemöldökét összehúzta és számitott. Azután kimondta. „Szállitok 100 rőf extra fein pántlikát, tisztelet uraság ízet 9 rőf 50 kr, mert 50 kr engedhetek.”

„Sok, nagyon sok, ellenkedett Baki uram, — hiszen ha így tizezer rőf pántlikát rendeltem meg nálad, annak az árán egy uryi teltet vehetsz . . .”

A fu arca tőzbe jött. Tizezer rőf pántlika. Neki minden két rőf után 5 kr. 10 rőf után 25 kr, tizezer után 250 rőf, 250 rőf tiszta rebach. Kár ilyen nagy számokkal tréfnái.

„. . . Adod-e ölesőbám barátom?” Sziggett Baki a számitgatásban elmélyedt férfira.

„Nem lehet, magamnak is csak 50 kr. marad mellette.

„Hancum tizezer rőfnel már többet engedhetnék . . . felelt a fu, a ki fejében már akkor az egész földgolyóüst pántlikával rakta körül.

„No hát üsse kő, ha olyan drága vagy, itt a 10 rőf pántlika ára, szólt Baki egy

E két tenyésztő azon elv alapján kezdte a czukorrépa magtenyésztést, hogy olyan répat nyerveknek, mely magjaink természetesen és különösen gazdag cukortartalma által tűnjön ki. A magtenyésztés létesítésénél ék a fehér szilváz czukorrépa választották alapul és első sorban a répának a megfelelő külső alakot adták meg, e mellett azonban annak igen alacsony cukortartalmát is iparkodtak emelni. A czukortartalmát eleinte a répa fajsúlyjára, azután illetékességében oldatban határozván azt meg.

Mikor a 60-as évek elején a répa czukortartalmát polarizálás után kezdték meghatározni, a Klein-wanzenbergi gyár volt az első egyike, mely a fajsúly szerint kiválasztott répák czukortartalmát polarizálás által is meghatározta. Ezen tenyészvizsgálás mellett sikerült a gyárnak a legjobban polarizáló répák után egy pár év leforgása alatt új tenyészészeket nyerni, melyek a továbbtenyésztés alapjául szolgáltak.

A további tenyésztés végeztetésénél nagy szerep jutott az egyes répaszálok körében fellépő *spontán variációknak*; ezeknek kiválasztása és a tenyészés folytatása történt egyes felhasználás által nyertek az új répa *félték*, a melyekből a jó tulajdonságok által feltűnő változatokat ügyesen kiválasztva és továbbtenyésztve, sikerült ezen jó tulajdonságokat állandósítani, úgy, hogy a 60-as évek végén az „eredeti Klein-wanzenbergi czukorrépa” mint tipikus repafajta általános elterjedést nyert.

A répa alakja (178. ábra) hosszukás, kupalakos emelkedést, észlelésező fejjel, melyen rövid nyakon, keskeny gyűrű alakjában foglal helyet a hosszonyulú, erősen fodorzott levelet. A répa teste a feje alatt kissé kiszélesedik és szeliden csavarodik. E csavarodás következtében a répa testét egy csekély barázdá alakú mély nyelvényben tartósnak mindeközül oldalán észlelhető; sok esetben azonban a szélesebb oldalon értelemesebben van kifejlődve. A barázdában — főleg a felső- és középtájon — oldalgelyek a répának sűrű, de igen finom oldalgyökere. A répa szárá, kemény húsú, igen lédús. A kéreg vékony s érdes felületű.

Ezen répának két, melyet a Klein-wanzenbergi gyár czéllját, melyet a tenyészés megkezdésénél maga elé tűzött. A magtenyészésnél fő elvük ma is az, hogy egy terület-egységben lehetőleg sok czukrot termeljenek, melytől új érthetnek el, hogy aránylag nagy testű répat termesztenek magas cukortartalommal. Tudvalevő dolog az, hogy a czukortartalmát csak egy bizonyos mértékig lehet fokozni a répában, mert a dolognak tulajhatsa a termék képesség rovására vezet. Ennek alapján a gyár a levelet igényelvény képest, manapság háromféle nagyságra készít, hogy forgalomban, nevezetesen: nagy, közepes, és a kisalakú répat.

A kisalakúak az egyes répák átlagos sulya 1000—1300 gr. sőt még ezen felül is ingadozik. Az ilyen nagyrakua répa természetesen főszerepet játszik a területlegység után elérhető nagy termés hozam, tehát főleg a mennyiség.

A közepesek a két szélsőség között foglal helyet, az átlagos sulya 700—1000 gr. között mozog. Ez alkalni közepesny termések mellett aránylag sok czukrot nyer a termék.

A kisalakú az egyes répák átlagos sulya 500—700 gr. között foglal helyet, s termelésével a jó minőség van egybekapcsolva.

A gyárnak, mint később látni fogjuk, az alakoknak a nagyság és a területlegység, nem csekély munkát és költséget okoz, de ezen munkálatnak is megvan az oka.

Tudniuk kell ugyan, hogy az egyes repatermelő országokban divó különféle czukoradó-rendszerek következtek a magte-

nyésztőre nem épen könnyen megoldható feladat hárta. Az adórendszernek véghezvitt változatokból karöltve jár az illető ország termelőinek fokozottab igénye a répa egy vagy más tulajdonságát illetőleg. A gyár törekvése ezen igényekkel szemben az, hogy oly répat produkáljon, a mely magas cukortartalom mellett, mennyiségben is kielégítő termést ad.

Az országok, hol a gyárnak kész terményét adóztatják meg olyan repafélések nyerne elterjedtek, melyek egy területlegységre lehetőleg sok czukrot szolgáltatnak. Ezért a kisalakú wanzenbergi répat főleg a francziák keresik, mivel ott a kész terményeket adóztatják meg. A nagyalakú a porosz és egyes osztrák gyárak kedvelik; míg a közepesek legzsibesebben veszik a mi gyárnak és a legtöbb német gyár.

Az anyarépek kiválasztása öszszel kezdődik, amikor szedés alkalmával az erre már jó gyakorlaton munkások a megfelelő levelettől és alkalai bírú répákat kiválasztják. Azon répák, melyek nem bírnak megfelelő minőségű, ott féloldatosak. A kiválasztott répákat öszszegyűjtik s azután a terület szerint osztályozzák. A terület egyenként rugós mérlegen határozák meg s az kézei alapját a fentebb érintett különböző sulyu répák osztályozásának. Az észlelt sulyok szerint ugyanis a répák különböző osztályokba soroztatnak, az egyes osztályok elkülönítve rakatnak fel. Az elkülönítést gyémánt kell arra, hogy a répa fagytól és nedvességtől ne szenvedjen. E célból Klein-Wanzenlebenben 1 láb mély árkot készítenek, hol a répat függvényben helyezik el; a répa feje felfelé néz. Az egyes répák 10—12 cm. tövölségűnek vannak, a közöket földdel tömők ki, úgy hogy minden egyes répa magában áll. Az így készített répák később a kézi munkások földtakaró védi a külső lég behatását, e takarót azután a hőmérsék csökkentése érdekében vastagítják egy lábnyira; ilyen vastag földréteg a legerősebb hidegben is elegendő a fagy elhárítására.

Nem sokkal a repaszedés befejezése után a tenyészés megkezdésére hó folyamatosan megkezdődik a polarizációs tenyészés előmunkálatai. A répa alakját még egyszer jó átívizsgálják, miközben a rátpadát földet gondosan eltávolítják; azután megégyeznek lemérni az egyes répákat s azokat a suly szerint oly módon osztályozzák, hogy minden osztály között 50 gr. különbség legyen.

Eztán minden egyes suly-osztályba tartozó répának konyhaszó oldatban meghatározzák a fajsúlyt; az oldatnak sűrűségét a répa minőségéhez mérten adják meg. Egy-szere 100 répat vesznek vizsgálat alá, mely észlelő a répa közepe táján vízszintes irányban egy darabot két fűrő segítségével kiemelnek a kéreg lehatározás. Az oldatba hozott répák egyrésze aláírják, egyrésze pedig uszik, az oldat felszínén. Mivel a Klein-wanzenlebeni az oldatba hozott répából rendszeren 60%-ot eltávolítanak, az oldatot annyira sűrűtítik vagy hígítják, míg 60 drb répa a felszínre marad. A felszínre uszó répákat azután a további vizsgálat körébe teljesen eltávolítják s az oldat sűrűségét érc-féle fokmérővel fajsúlymérővel meghatározzák.

A fajsúly szerint kiválasztott répa most a polarizálásnak vetetik alá. A hozsadalmas polarizációs eljárás leírását mellőzve, csak azt említem, hogy a polarizálás a gyár által módosított „Pellet”-esővet használják s a czukortartalmát a répában hígított vízbe kivonják az oldatba hozott répák minőségét eredmény után ismét osztályozzák a répa, a legjobb eredményt mutató — elte — osztályok, azután még egy vizsgálatnak: a Scheibler-féle alkoholos extrahálásnak vetik alá. Ez utolsó vizsgálatnak célja

tulajdonképpen a czukortartalomnak lehetőleg pontosabban meghatározása, illetőleg az előbbi meghatározás ellenőrzése.

Azon répák, melyek több vagy kevesebb tartalmazzak, mint a polarizálásnál észleltet, mint legjobb minőségű — super elitek — jelölteknek, s ezek képezik a gyár tenyészésbázisát, tehát alapját a további tenyészés utánékn.

A repaosztályozás polarizálás után az értékesítés táblázatán alapján történik, ezen táblázatokat az egyes családoktól évről-évre véghezvitt vizsgálatok eredményeinek megállapítása s a tenyészésnél közzétájtó tulajdonságok pontos feljegyzése után állítják össze. Megvizsgálás után a kiválasztott répákat családoknál helyezik el egy pinczehelyiségben, szártított homok közé, hogy azok minden érdeklőtől óva legyenek. Kültetésig itt marad a répa, a kültetés április hó folyamán következnek be.

A tenyészteszt kültetésénél a talaj előkészítésére, annak trágyázási állapotára és az elvételvényre különös gondot fordítanak; a tenyészés lévele alatt pedig minden értekes anyagot, azután sok magot gyűjtenek. Elvételvénynek legzsibesebben vetnek rozot, mely alá istállótrágyát adnak. Közvetlenül a magrépa alá az elite törzsnél sohasem alkalmaznak istállótrágyát, mivel azt tapasztalták, hogy a direkté adott istállótrágya a mag érést igen egyenlőtlenül teszi s a minőségére sincs kedvező befolyással. A rozz keletülte után a tarló sokélyné alszántják, ha a gyomok kikeltek, keverő szántást adnak s öszszel melyet felszántják a talajt. Tavasszal első munka a talaj megfogósítása, melynek végeztésénél nagyon vigyáznak arra, hogy a talaj meglehetősen szikfakt legyen. Fogósítás után pár héttel pihen a talaj, hogy azután az elte talaj gyomok be kelhessenek. Ezután a talaj parhánytárhásod látnak, melyet az ékű-mély szántásnak megfelelő mélységre Künz-féle extríptoraxokkal végeztenek. Parhánytás után hengereznek s ha a talaj egy hengerezés után még nem elég tömött, a henger után ismét boronálnak s azután még egyszer hengereznek. Ily módon szisztematizálva a talajt, következik a repaültetés.

Közvetlen kültetés előtt minden egyes super-elite répat több részre vágnak a hossz-tengely irányában, azon észlelő, hogy egy répa után 6—8 tövet nevelhessenek s ennek irányában több magot nevelhessenek. Ezen eljárásra sok évvel tapasztalat vezetett a wanzenlebeniek, mert így egy répa után sokkal több magot nyernek, mintha az egészben lett volna kültetve. A répa 60 cm. sor-és 60 cm. növény-távolságra lesz kültetve. Kültetés után a répat néhányszor gondosan megkapkálják, hogy ott gyom meg ne fészkelhesse magát. Mikor a répa szárbá indul, karókat vernek az egyes révák mellé, ahhoz körözök a hájtó-szálakat, hogy azokat a szál lo ne törölhesse. A virágzás elmúltával pedig a hájtások végeit levágassák, hogy a mag érése az egyes száron lehetőleg egy időben következzen be.

A super-elite repámag kézzel morzsolatlik le a szárról s gondosan ki lesz rozsolat. A teljesen megsztított mag ezután szeltes magdába kerül s a tavasszi elvételvisgát ritaktározatják.

Még megemlítem azt, hogy ezen törzstenyészés kültetés után sodronyhálvány veszik körül, hogy a nyulak és más állatok ellen megvédelmezhesek; a tenyészés feleértésénél pedig ezen sodronyhálvány felülről is védi az elvételvisgát, mely a jégérés ellen nyújt védelmet. A mag szárazsága esetén a ponton megöntözik az egyes töveket; tehát minden lehetőleg megtesznek arra nézve, hogy ezen törzstenyészés után sok és kifogástalan magot nyerveknek.

Az elite mag elvetéséről a gyár gazdasági igazgatója és berendezésének más alkalmazottai mindok el egyet-más.

Ráczó Imre.

ÁLLATTENYÉSZTÉS

Rovatvezető: Monostori Károly.

Intézkedések az állattenyésztés emelése érdekében Svájcban.

Svájczban van egy 1872-ban hozott törvénye, mely az állattenyésztés emelését célozza s a melynek a svájczok részben köztényszerűségi magas színvonalát köszönhetik. Ezen törvény azonban ma már nem felel meg minden tekintetben, új törvényjavaslattal készítették tehát, mely azonban f. évi március 1-én leszavartatott, mert több új intézkedést tartalmazott, melyek inkább a nagyobb tenyésztőknek kedveztek, míg a kis tenyésztőkre nézve a törvényileg biztosított előnyök majdnem hozzáférhetetlenek voltak. Azóta több Bern kantoniál szakfőúrnak az előbbi nyomán kidolgozott egy újabb javaslatot, melyet Burger tünnylakos, 13,700 aláírással ellátva, e hó 5-én a berni szövetségának benyújtott.

Ezen átoldozott törvényjavaslat első szakasza így szól:

1. §. Az állam hozzájárul a ló-, szarvas- és aprómarhatenyésztés emeléséhez és javításához az alább következő határozatok szerint, melyek ezből évenként a szükséges hitel, minimumban 120,000 frankot, költségvetésébe felvesz s a mely összeg a következő célokra használándó fel: A lótenyésztésre 25,000 fr., a szarvasmarhatenyésztésre 80,000 fr. és az aprómarhatenyésztésre 15,000 fr." Ezen öszegket hofördírtásáról a következő szakaszok intézkednek.

I. Lótenyésztés.

Az engedélyezett hitel tenyészmének, ménesök és tenyészkancaik díjazására, továbbá kiváló tenyészmenek beszerzésének segélyezésére és a lódíjazások, nyomatvány- és levelezések költségeire fordítandók.

A lódíjazások (szemlék) minden év március havában tartatnak meg. Díjazásra bocsátandók belsődi, keresztetű és importált fajták, a melynyelben a hontól visszanyert (mezőgazdasági és katonai szolgálatra) megfelelnek. A lovakról hágtatási és esküszó lájstrom vezetendő. Csak új tenyészlovak díjazhatók és vezethetők be a törzskönyvbe, melyek a kitűzött tenyészédel előzésre alkalmas tulajdonságokkal bírnak. 3 éven aluli mének köztényszerűsége nem bocsáthatók. Kancaik csak akkor bocsáthatók díjazásra, ha vemhesek vagy szoptatnak. A díjazott állatok stívással megbélyegeztetnek. A díjat nyert állatoknak a következő díjazásig eladni nem szabad. Köztényszerűsége csak djazni, vagy a szövetség által a kantonnak rendelkezésére bocsátott apallatok bocsáthatók. Nem díjazott mének tulajdonosai ezeknek csak akkor kanezák fedeztetésre használhatják.

II. Szarvasmarhatenyésztés.

Az erre vonatkozó határozatok az előbbiekhez hasonlóak; eltérő és kiegészítő határozományai a következők: A nyilvános szarvasmarhadíjazások minden év őszén tartatnak. Csak a tiszta berni tarka marha (simmenthali jelleg) és a tiszta borziers

fajtához tartozó állatok díjazhatók. Keresztések kizártnak. Egy kiállító a díjazásban legfeljebb 12 db marhával vehet részt.

Díjazott bikákért a hágtatási díj legfeljebb 10 frank lehet. Minden díjazásra elővezetett bikáról igazolandó, hogy díjazott apától származik. Minden tenyészbíkat tartó tenyészítő köteles egy hágtatási és elletési lájstromot vezetni. A tenyészőrzőknyegek egységes mintá szerint a svájci mezőgazdasági igazgatóságtól szerethetők be.

III. Aprómarhatenyésztés.

Az erre engedélyezett hitel kancaik, cökák, bak- és nősténykecskék díjazására és a felmerülő szemle-, nyomatvány- és levelezési költségekre fordítandó.

IV. Általános intézkedések.

A díjazott állatok tulajdonosai kötelesek, ezen állataikat a következő évi szemlék valamelyikén az állattenyésztési bizottság

178. ábra. Eredeti klein-wandeleni czukorkörpé.

újól elővezetni, ellenkező esetben tartoznak a nyert díjat visszafizetni. Ha valaki díjazott állattal a törvényes idő letelte előtt akarja a kantonnak kívül eladni, úgy erre a mezőgazdasági igazgatóság engedélyét kell kérnie. A tenyészéztési bizottságok, (minden állatfajra egy külön bizottság) 4 évre választatnak a szövetségi tanács által.

Ezen javaslat tehát, ha törvényre lesz, nem megvetendő anyagi előnyöket biztosít a tenyészőknök a nyertéül díjakon (lovaknál 300, szarvasmarhánál 250 frank állami és ugyanannyi kantoni díj) és a díjazási bílyeggel ellátott állatok szükségképpen magasabb árban, midátt a tenyészítő minél jobb anyag produkálására ösztönöztetnek; az így nyert nemesebb állatállomány megtartásáról, gondoskodva van a kivitteli tilalom által, további javításáról pedig a nemes apallatok vásárlásának állami segélyezése és azon intézkedés által, hogy a köztényszerűsítésben csak díjazott apallatok

használhatók, a mi nagyon fontos, mert így módon a kistenyészőknek is a legjobb tenyészanyag előállításra törekthetnek. Az állatok bírálta a szemléken, valamint a köztényszerűségi lájstromok (örzskönyvek) vezetése bizonyára nagyban hozzájárulnak a tenyészítői szakértelem terjesztéséhez és fejlesztéséhez. W. N.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Kutya Ferenc.

A sertésvész kórbontzani elválasztásairól.

A sertésvész alleni sikeres védekezés szempontjából feltétlenül szükséges, hogy a betegséget lehetőleg már első jelelentezésekor felismerhessék, miután csakis így módon remélhető, hogy az övintézkedések segélyével utját állhatjuk a járvány terjedésének. A menyiben azonban a sertésvész tünetei nem minden esetben egyformák s egyáltalában nem jellemzők, sok nehézséggel átközi a betegséggnek élő állatokban való felismerése. Ellenben a sertésvészben elhullott állatok felbontása s az egyes szerveknek, különösen pedig a tüdőnek és beleknek megvizsgálásakor rendszeren találunk olyan elváltozásokat, a melyek alapján a betegséget felismerhetők. Indokoltnak látjuk ezt okból dr. Rácz István leírásának a „Gardasági elváltozások” ban legközelebb megjelenő, ezimű értekezéséből közölni azon részletet, mely a sertésvész esetén keletkező bontzani elváltozásokat ismerteti.

A sertésvész következtében keletkező bontzani elváltozások a betegséget heveny és főhveny idült lefolyása szerint igen lönyeges különbségeket tüntetnek fel, úgy az elváltozások helyére, valamint kiterjedésére és intenzitására vonatkozólag.

Az egészen gyors lefolyású, rosszindulatú esetekben, a mikor a szervezetbe jutott fertőző anyag nagy mennyiségű, illetőleg nagyfokú virulenciájára folytán az állat hamarabb elpusztul, mintsem a tüdő és bél súlyosabb megbetegedése kifejlődhethetne, vérórméses septikémia alakjában folyik le a betegség. Ennek folytán a börtön, különösen pedig annak vékonyabb részében számos lenese — egész tállermekeorassá, intenzív vörös folt látható, melyek többnyire szabálytalan kerekalakúak, élesen határoltak s néha egy kissé kiemelkednek. Ilyen vörös foltok előfordulnak sokszor a szalonnában, sőt az izomban is.

A hársüregt megnyitva a hashártya alatt, a belfődőban és a vese körül szirtkötben szintén sok vörös foltot találunk. A vese körül a kötőszövetben elég gyakran nagyfokú vörös beszűrődést, vagy több-kevésbé félig alvadé várt látunk. A vese teljesen megnagyorodhatik, és felülte egészen tarka lehet a vérórméséktől; állományában, illetőleg metszletjében kiterjedt vérzéses mutatóknak, ennek folytán helyenkint feketevörös, fényes és nedvűs. A vesemedence és a folytatásán képező hügyvezető félig folyó, vagy lazán alvadé várt. A hügyvezetoban több-kevésbé véralvadé, vagy zavaros barnavörös vizelet van. A belfődő ereit tágultak, nyirokmirigyek megnagyorodnak, vérórméses kiemészek. A gyomor nyálkahártyája hurutos állapotban van és

sokszor vérmeléses. A bél sárgás vagy barnásvörös pépes anyagot tartalmaz, és a utóbbi esetben sok vérmelés fedi a nyálkahártyát, melyekolt sötétvörös, tarkázott kinezést nyer; máskor ellenben csak kisebb foku béhurhat állapítható meg.

Azonkívül a tüdőben, a légszög és a hörgők nyálkahártyáján, a szívburkon és a szív belső hártáján, sőt az agyban és agyburkonon is találhatók kisebb-nagyobb vérvézes nyomai.

A heveny alakra tehát az jellemző, hogy az egyes szervek súlyosab elváltozás nélkül, vagy számú kisebb-nagyobb vérmelés között azokban.

Ha a betegség lassabban, tehát főheveny, vagy éppen idült alakban folyik le, megváltozik a körbentani kép is. Ilyenkor a bórón a nyaknak, hasnak, a hátulsó végtagok belső felületének és a fartájának megfelelőleg nagyobb, elmosódott határu sötétvörös foltok láthatók, a hól a bór kissé duzzadt, a szalonna helyenként vízenyős és apró vörösfoltokkal tarkított.

A mellüregben több-kevesebb rostonyalvadékkal kevert savószerű folyadék, vagyis izadmány van; a mellhártyán gyulladás jellemző: rostonyás hárták láthatók, a melyek a tüdő lebenyét egymáshoz vagy a mellkashoz tapasztják. A tüdő helyenként megagyobbodott, tömört és rugalmasan; ezen részek metészalajja barnavörös, néha szürkésvörös a gombostűjű — egész kendermag mekkoraságu, élesen határolt, szennyes-sárga göccsökkel borított, a melyek nem egyebek, mint a tüdő szövetének elhalt részei. Azonkívül szürkés vörös, kecsenyás kinezűs csíkok mutatkoznak a metészalapon, miután a tüdő hályagosan szövete elcsúszó haladó kötőszöveti sávnyek is részben vesznek a gyulladásban, a mi a ragadós tördőlobohoz némileg hasonlóvá teszi a tüdőbeli elváltozásokat. (179. ábra.)

Rendesen a szív burkára is átterjed a gyulladás s ennek folytán a szívburko savós tartalma megszaporodik, zavarosabb lesz s rostonyalvadékokkal kevert. A szív külső felületét vékony szürkés-fóhér lemez hárták borítják, belső hártájá alatt pedig vérvézesek láthatók.

Az emésztő csatornában néha csak heveny hurutot, máskor ellenben súlyos vérmeléses, sőt croupus gyuladást találunk, ennek következtében a belek, de főképpen a vakbél nyálkahártyája sötétvörös, duzzadt, erősen ráncos és fokozott foltokkal tarkított; azonkívül sokszor még leucosa, egész krajezár mekkoraságu, szürkésárga, kissé kiemelkedő göczek is látnak rajta, vagyis a bél nyálkahártyájába ágyazott mirigyek képletek duzzadtak, sőt elhajlóodottak. Fordulnak végre elő a nyak és a mör a nyálkahártya felületét finom szürkésbarna, egynemű korpaszerű bevonat borítja.

Egy pár esetben a bázisban és nyomorban rostonyás gyuladást idézt, a menyinyben a sötét-vörös és erősen duzzadt nyálkahártyát körülírt helyeken szürkés vagy sárgás színű, lágy felrakások fedték.

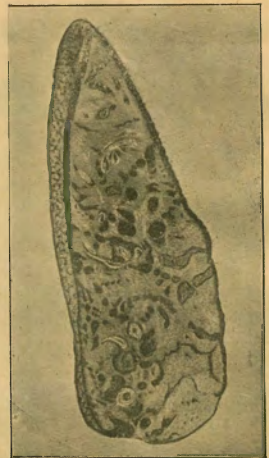
A lép rendesen normális kinezűs s aránylag ritkán találunk kisebb foku lépduzzanatot is; ha pedig a tüdőnek és lépnek említett bontceni elváltozásaiavgyütt nagyfoku lépduzzanatot konstálthál, vagy többnyire vegyes fertőzésről van szó, a mi nem is tartozik a ritkaságok közé és ilyenkor tulajdonképpen az orbánc következményének tekintendő a lép heveny duzzadása.

Lepduzzanataiból a bontceni elváltozások a sötétvörös színt eszediben, a melyre főképpen a beleknek croupus-diphtheriás meghegdedése és a tüdőben található nagyobb elhalt göczek jellemzők.

A bór elváltozásai idült esetekben már nem olyan felütnök, miután azok részben visszajelöltek, illetőleg gyógyulfélben vannak. Csakis elsórtan találunk egyes barnás-

vörös kerokalaku, szeleiken már fellazult s agyvalva csak a közepükön tapadó szennyesbarna pókokat, a melyek könnyen leválnak s aluttak egy kis bomlédés látható. Több esetben nagyobb kiterjedésű uszkódosodást látam a fején, nyakán, hátán vagy a fájón, a hól a bór száraz, pergamenszerű réteggé alakult át, behasodított vagy felvált, míg az alatta lévő kötőszövet szennyes vörös volt s genyes anyag borította. Néha azonkívül a sör nagyobb területeken kihull. Különösen felütnök ez a fekete bőrtü serteseken, a melyeknek testén a betegség után egyes festény nélkül, csaknem fehér foltok tűnnek elő (180. ábra), a melyeket egészen száraz sör borít, míg ellenben a test egyéb részein, a hól a bór fekete maradt, fekete a szőrzet is.

Legszenbeültnök idült esetekben a belek elváltozásai. A hashártyán, illetőleg a belek savós hártáján lefolyó idült gyulladás következtében a vastagbélnek egymás mellett

179. ábra. Gyulladásban lévő tüdőrésszel átmetészott szívmú vérmeléses és elhalt göczek.

fekvő részletei összenőnek s az összenövés helyén a bél fala merev, sokszor dagasztászerűen előlomborodik (181. ábra). Ha ezen részleteknek megfelelőleg a beleket felvágjuk, a bél nyálkahártyáján sárgás-szürke, vagy szennyes-barna, többnyire élesen körülírt göczek találunk, a melyek száraz sajtszerű anyagból állanak, gyakran koncentrikus szerkezetűek, vagy gomboszerűen kiemelkednek.

A nagysága ezen göczöknek igen különböző s leucosa-egész koronamekkoraságu között váltakozik; de talánuk kivételesen gyermektenyéru plaqueokat is, a melyek több egymás mellett keletkező kisebb göczekből összecsúszvaalakból jönnek létre. E helyeken megfelelőleg a bél falának felületesebb rétegei sárgás sajtszerű vagy szürkés szalonnaszerű anyagok alakultak át s a szomszédos bélrészeket tetemesen mogvastagodva, szénszerűen kiemelkednek az elhalt részek közül. (182. ábra.)

Ez a sajtságuos szöveti elváltozás a croupus-diphtheriás bélgyulladásnak, illetőleg

a necrosinak következménye, a mely a sertésvesz következtében a bél nyálkahártyájában levő folliculosekból indul ki s egyrészt rostonyás izadmány keletkezésével, másrészt szöveti elhullással jár.

Az idült esetben a diphtheriás állhártyák közül egyesek leválnak s a helyükön szennyes sárga, lágy sajtóhoz hasonló anyaggal borított vagy szalonnás alapu fekélyek maradnak vissza (183. ábra), melyek aztán a szelektolt befelé terjedőleg gyógyulhatnak s helyükön kötőszöveti hegek keletkeznek, a melyek néha székrészen vagy feketésen festenyednek.

Diphtheriás folyamatok lehetnek azonkívül a szájjál nyálkahártyáján, a nyelven és a mandulákon is. A nyelvrnek rendeseik a csuásán, vagy a szelein, de néha a hátán is élesen körülírt sárgás vagy szürkés részletek mutatkoznak, melyek nem egyebek, mint erősen tapadó állhártyák s eltávolítások után szürkésárga, nyelvényes alakú fekélyek maradnak vissza. A megbelegedett mandolák, radnak ki, mint a melyeket egészen száraz sör borítja. Hasonló elváltozások fordulhatnak elő a garatban, gégéfelele, gégeben, sőt a légszög kezdeti részében is.

A tüdőben egyes nagyobb tömött részletek láthatók, a melyeknek megfelelőleg a metészalapon szürkés-vagy sárgásvörös s rajta élesen határolt, szabálytalan szennyesárga vagy szürkésvörös részletek láthatók, a melyek környezetüktől elég könnyen elválnak és kikaparhatók. Ezen egymástól elütő színi göczök igen tarka kinezűs kölesonőnek a tüdőnek, a mi annál szembeültnök, mert helyenként a kötőszövet is megszaporodik és szürkés csíkok alakban választja ki egymásról a gyuladós részeket; úgy hogy a metészalapon előütnök elváltozások szembeültnök módon emlékeztetnek a ragadós tüdőlobra.

Éleg gyakran találunk azonkívül nagyobb, mintegy mogyoro egész díomekkoraságu betoetolt göczeket is, a melyeket szívis kötőszöveti burok vesz körül s tartalmaznak vagyis lágy sárgásvörös, illetőleg szürkés anyagból áll. Az elhalt és eltoetolt göczek felett a tüdő felületén, vagyis a mellhártyán is láthatók gyuladós elváltozások, melyek folytán a tüdő egészen a mellkashoz nőhet.

A tüdők közelében elhelyezett nyirokmirigyekben sokszor nagyobb sajtós göczek vannak, de előfordulnak ilyenek az állattal, belföldorbeli, lágyrki stb. nyirokmirigyekben is.

Mindezeket a bontceni elváltozásokat számtalanszor láttam a tavalyi és ezidél járvány alkalmával, s Kóhányán azt is figyelemmel kísérhetem, hogy mint változott a betegség karaktere. A járvány kezdetén ugyancsak kiterjedő gyors lefolyású esetek fordultak elő, kisebb a betegség már inkább főheveny lefolyást mutatott, s ennek folytán járvány vérmeléses karaktere már kezdőből volt szembeültnök és a legfelütnök elváltozások a tüdőben és mellhártyáján voltak; azután pedig, mikor a járvány több hét, illetőleg mintegy két hónapra át fenntállott, a bél gyuladása lépett előltnök.

A Kóhányán szerzett tapasztalatok tehát már azért is tanulságosak, mert kitűnik azokból, hogy az egyazon járvány lefolyása közben nemcsak egymásmellett, de sőt igen sokszor ugyanazon állatban is előfordulnak mindazon elváltozások, amelyek eddig a sertésveszben, illetőleg a sertésleukézia tartottak jellemzőknek, úgy hogy ezen betegségeknek elkülönítése kórtani szempontból ma már nem indokoltabb, mert a fertőzés ugyan a virulens baktériumok révén és a fertőzés különböző módja magában véve is mogyagáryadza a betegség jelenségeit, lefolyása és elváltozásai tekintetében mutatkozó különbségeket.

Dr. Róta István.

EZREDÉVES KIÁLLÍTÁS.

Kertészek kongresszusa.

Megtartották kongresszusukat Magyarország kertési és s ez alkalomra az ügybizalom mintegy 170 kertészkedő gazdát hozott fel a fővárosba.

Élénk érdeklődés nézték a kongresszusra elő, mert jól előkészült meg arra, hogy tizenegy évvel ezelőtt tartott országos kertészi értekezlet milyen magas színvonalon állott tanácskozásában s mennyi fontos gyakorlati kérdést pendített meg, habár azokat a végleges megoldás útjára terelnie nem is sikerült. De éppen mert sok kérdés van a kertgazdászág körében, a melyek a theoretikus értéki diskussziók procezduráján átmenve, kellőleg megérték már arra, hogy azokból a celeksevésbe lépő intézkedés gyakorlati hasznát is mutasson fel: éppen ezért vártuk a kertészi kongresszust, mint olyan társadalmi akciózt, mely a közéletben megkedvelt ideáknak újabb lökést hivatott adni.

A részvevők első tárgyalma dacára sem kiesnyitendő ez értekezlet, hiszen itt volt azoknak java, kik kibontakozván az egyéni érdekeltségük saúk határovaiból, a közügy, a közös jó érdekében igyekeztek szavukat latba helyezni. A kongresszuson megjelentek tehát, a szaki kertészekből legintelligensabb kontingensnek tekinthetők, akik felémelkedtek arra a magaslatra, a honnan egy országot érintő eszmék irányítására ismeretnek e hivatottaknak, de legalább is saját körük érdekeltségének háttér elfogadható kifejezték adták.

Ebből a szempontból kellett helyesen megítélnünk és kvalifikálnunk a kongresszust, mint olyan gyűlékezetet, mely megállapodásait a magyar kertészetnek projudikálni akar.

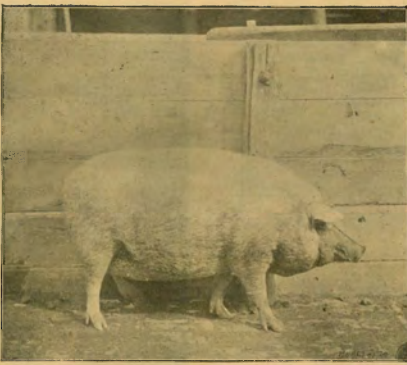
S talán csak azért történt, mert e szigorú nézőpontot foglaljuk el, hogy a kongresszus felől nem minden irányban szólhatunk teljes megalégedésünkre.

Hisz nem tagadhatni, valóban úgy indult meg ez a kongresszus, mint egy olyan erkölcsi közélet méltóságához illik, a mely országos ügyök fölött fog tanácskozni. Darány, e a népszerű misztisz, a mely ki különösen érzéket tanusít, a földművelési tárgya vezetőjének társadalmi kötelességét, emelt, emeltek hangja beszédével adta meg a tenort a kongresszushoz, melyet úgy a derék elnök kiváló vezetése, mint az előadók nagy magvas vonalán álló fejtegetései a kezdet magas színvonalán igyekeztek fenntartani. És a szövegnyere került kérdések tényleg mind olyanok voltak, a melyek a tanácskozásnak magas színvonalra való helyezkedését szikkesgessé tették; szinte bámulatos önzetlenségűk kerülték a tárgyszerűség megállapításánál mindazt, a mi szükkebb körü érdekeltséget szólaltathatna meg. A mit tárgyalni akartak, azok tényleg olyan kérdések voltak, a melyek vonatkozásában az egész országos körök érdekeltek. A melyek a tanácskozás feloldására, — a gyümölcstermelésnek a gazdasági üzembe való bevonására, — a szakképzés, adóügy stb. mind oly tárgyak, a melyeket kronikus természetűként fogva az ország figyelméről fellogott már.

Am lássuk, micsoda sors jutott ezeken a kérdéseknél. A gyümölcstermelésnek kiterjesztése érdekében ajánlja a kongressz-

szus, hogy a gyümölcstermelés a mezőgazdasági üzembe is minél inkább bevonjuk. Ennél tovább ment már az 1885-iki országos értekezlet is, amely a mezőgazdaság kapcsolatában a gyümölcsültetvények nemcsak előnyös ismerte el, nemcsak a tapasztalati példák sorozatát helyezte latba ennek az előnynek kézzelfoghatóságára, hanem azaz is foglalkozott, hogy milyen gyümölcsfajták alkalmasak leginkább a nagyban való termelésre.

És tényleg, amennyire ma már mindenki át van hatva annak tudatától, hogy a gyümölcstermelés igen hathatós jövedelmi forrást nyithat meg, azoképnt mindenki érzi, hogy a gyakorlati keresztülvitel fő nehézsége a fajták helyes megválasztásában rejlik. Az elvi állásfoglalás tehát tehát igen helyes, de mindenesetre hasznosabb lett volna, ha a kérdést a tapasztalat emberei ama előrehaladottabb stádiumban ölelik fel, mikor már nem arról van szó, hogy előnyös vagy nem előnyös-e a gyümölcstermelés, hanem arról, hogy milyen fajtát termeljen tehát a mezőgazda az ő sajátzserü viszonyai között? Ennek érdem-

180. ábra. Hortikultúránk kirágyágján eredetileg fekete szőri szerb mangalicza, festvényezélen búrszélletekkel és világos szőrzettel.

sen egyetlen helyes felelet többet ért volna száz elvi jelentőségű megállapodásnál.

A gyümölcstermelési viszonyok javítása céljából értekezési szövegekkel leírásból ajánlja a kongresszus.

Ez így általános körvonalaiban, régi eszmék, régi újaj. Ujat csak ennek az eszméknek alkalmazására nézve hallhatunk volna. Ez erre a kímálkozó viszonyok módot nyújtott. Itt van a fővárosi vásárcsarnok intézmény, amelynek kapcsolatában az értekezési szövegeket igen szépen megindulhat. A vásárcsarnok szükséglete kezdetnek olg alapot nyújt, a mindennapi élet szükségese és utmutatása továbbfejleszhetné aztán az intézményt. Azonban a javaslat tulságos tartózkodásában megállott a kezdet elején.

Ohajja a kongresszus, hogy a konyhakertészek ne vesztessék el III. osztályú kereskedőit, hanem éppen úgy csapjan a földművelési tevékenység mint a mezőgazda.

Semmi figyelmünk az ellen, hogy az óhaj teljesülésbe menjen, de nem azon az újj alkalmazása révén, melyet a javaslat felállít és amelynél fogva a konyhakertészek és a mezőgazdasági termelés egésze természetű foglalkozásnak volnának tekintendők. Fontos okokból szükség van arra, hogy az

ipari foglalkozás felé hajló konyhakertészet és a tágabb értelemben vett mezőgazdasági termelés között a kall fogalmi distinkción megtartásuk el igyekezzünk főként tisztán tartani azon fellogás előtt, a honnan az illetéktőség jogi meghatározása indul ki. Azert az a fellogás, mely e foglalkozások között osztítja, más oldalról ott is vezérhód, hogy a mezőgazda zöltségés és virágos kertje a kertész ipartelepével egyenlő beszámítás alá essek. Már pedig a gazda a termelési tényezőket egészen más alkalmazásában csoportosítja mint a kertész.

A szakképzés tárgyában a kongresszus nem tudott megállapodásra jutni. Sokat ezzel nem vesztettünk, mert az előadói javaslatot, mely munkás, munkavetők és magasabb képzettségű, diplomás kertészeket kíván képezteni, teljesen empirikus értéki.

Helyesen jegyezte meg e pontnál Kodolányi, hogy a képezetési igényeire nézve a gyakorlati szükség az irányadó, a szükség pedig oda tereli a kérdést, hogy mindenképp a közéleti köztudatig kezzre neveljünk kisigényű, teljesen gyakorlati kertészeket, a kik maguk is megfogják a kapa nyelét.

Ezek voltak a főkérdések, bár velük még korántsem maritettük ki azokat a határozatokat, a melyek a kongresszus retortájából kikerültek. Sok határozat kerül napvilágra e kongresszusból, a nélkül azonban, hogy bármely pont körül is a dolog gyakorlati vonatkozásának mélyre ható, érdelemes diskusszió fejlődött volna ki. Holott egy kongresszus nem meritheti ki feladatát pusztá elvi állásfoglalásokban, hanem tanácsának tulajdonképpeni értékét tanácskozásaiiban hagyja hátra, a melyek a felvett tárgyat a mindennapi élet szempontjából és közelebből hivatottak megvilágítani; hisz az előadói javaslat nem egyéb, mint csupán bevezetésé jól ismert kérdéseknek. Ez irányban a kongresszus az okulásnak valami gazdag forrást nem nyújthatja, mert a tulságosan rövidre szabott időközben a hallott felszólalások a tárgyak magas érdekeit csak alig-alig követék.

Távolról sem akarunk diszkreditálni s megrovni az elismerést a kongresszus rendezőinek

nemes törekvéséit. De a szokások s kétséretéki diszkrét helyett, helyén valóbannk látnok néhány ószinte szót. A hibát abban látjuk csupán, hogy maguk a kongresszus előkészíté Kollón nem volt. A felvett kérdések megérték, de nem azon közönség körében, a mely most tárgyalásukkal foglalkoztak. Kisebb kereti kérdések, a melyek nem kívánhatk volna olyan messze emelkedést az egyéni látóköriökben, minden eszre hasznosabber érdemeket szültek volna. Pedig fódolog az, hogy a kongresszus tanácskozásai és határozatai hozatára való illetéktőség értekezésének benső tartalmaival igazolta volna. Ennek hiányában minden országos összejövetel a kongresszusok jelentőségére nézve legfeljebb fellogozhat lat abban az irányban, a melyben a társadalomnak illi megnyilatkozásai csakugyan különös súlyra és tekintélyre tarthatnak számon. Azonban a határozat jelentőségé magukban a kertészi kongresszuson tárgyaló kérdésekben megvolt és készséggel örülnék annak az eredménynek is, a mi akkor mutatkozna, ha ezeket a kérdéseket a törvényhozás és társadalom az előadói javaslatok vilgításánál is meglátás azokat a megoldás útjára terelni igyekeznék.

IRODALOM.

„A löismeret kézikönyve.“ A m. kir. honvédség oktatási céljaira összeállították *Manódy* Károly tanár és *Rékényi* József főállatorvos.

A díszesen kiállított s 214 szép ábrával illusztrált mű tárgyalja a löismeretre vonatkozó összes tudnivalókat és a honvédségi lovasiskolákban tankönyvvül el van fogadva. ára 2 frt 40 kr. Kapható a szerzőknél. Bpest, Ludoviceum és Allatorvosi akadémia.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

264. sz. kérdés. Nagyból mennyiségű 1895. évbéli fehér borom nyúlóssá vált, kérek szíves felvilágosítást, mily szerrel lehetne ezen betagséget legjobban gyógykezeln.

181. ábra. Vastagbőrok a savashártyáig terjedő gúnyulások góccokkal.

182. ábra. Sertésveszes bégnyuladás a fekélyesedés időszakában.

183. ábra. Sertésveszes bégnyuladás difteriás fejrakodásokkal.

A bor kissé erjedésben van és oly sürű mint az olaj.
Szendelak. R. Gy.

265. sz. kérdés. Arató gépekkel végzett aratási munkálatok után a munkásoknak milyen rész adható márokrakó és kéve-kötőgépéln?
G. L.

Feleletek.

Szántóföldek és rétek műtrágyázása.

Felelet a 263. számú kérdésre. A feltejt kérdésben száraz és nedves szántóföldek, nemkülönbön száraz és nedves rétek műtrágyázására vonatkozólag kérnek felvilágosítást.

A mi első sorban a szántóföldeket illeti, itt a száraz és nedves fogalmát kell először tisztázni. Miután szántóföldről van szó, nedves föld alatt csak az értelmezem, mely őszel, de különösen tavasszal nehezen szárad, későn vehető munka alá, sőt erős s tartós tavaszi esőzések alkalmával olyannyira víz-állásos, hogy munka alá sem vehető. Iy

talajokon a műtrágya hatása nagyon bizonytalan s első dolog lenne, a felesleges nedvesség gyors elvezetéséről, akár nyílt árkokkal vagy léceszeléssel, akár alagcsővezés útján (utóbbi mindenesetre a legjobb) gondoskodni.

A nedves szántóföldeken ezen munkákat sokkal fontosabbnak tartom a műtrágyázásnál, mert első dolgunk kell, hogy az legyen, a földet könnyen munkálhatóvá s biztonságos tenni s ezzel kapcsolatban termőképességét s jövendelmességét fokozni; csakis ennek befejeztével térhetünk át a műtrágyák alkalmazására. A szárazföldes szántóföldek marmásfépp áll a dolog; itt a műtrágya hatása lehet, mert felesleges vizrel, mint a műtrágya hatásának egyik legnagyobb akadályozójáról nincs szó. Jelzett vidéken csakis kötött természetű talajról lehet szó, a fő miveleti növények pedig rozs, burgonya, zab, árpa s mellékesen répa.

Magyarországban a műtrágyák közül legfontosabb a foszfortrágya, ezzel érjük el a legjobb eredményeket. A foszfortrágyák közül pedig a szuperfoszfátot használjuk legin-

kább. Az ősziek alá (rozs, buza) kat. holdankint 130 kg. 16%-os szuperfoszfátot szórunk ki a vetésidő előtt lehetőleg egyenletesen. Ha a talaj rendes földmunkát kapott s jó trágyaerőben van, akkor az egyezmaßen adott foszfortrágya az ősziek alá meglehetősen biztonsággal hat.

Ha ellenben a földek ninesnek jó trágyaerőben, akkor az egyáltalán foszfortrágyázással eredményre nem igen számíthatunk, mert egy másik igen fontos tápszár, a nitrogén sem áll kellő mennyiségben a növények rendelkezésére. Ily esetben kellő hatása csak az esetben számíthatunk, ha a szuperfoszfátot kívül nitrogén trágyát és pedig chilislétromot is adunk. Csakhogy a chilislétrom drága trágya s így a műtrágyázást is költségesebb teszi; vagyis a termésmérek sokkal nagyobbakat kell lennie, hogy a kiadások megtérüljenek. Epen azért a költséges nitrogéntrágyák alkalmazását (észak-nél) lehetőleg kerülni kell, a mit kellő istálló trágyázással érhetünk el. Ha azt látjuk, hogy az ősziek, a foszfortrágyázás dacára nem fejlődnek jól, gyengén bokrosodnak s

sárgás zöld színűnek, akkor chilislétromot kell adniuk fejtrágyának képpen. Ha ennek a szükségére még őszel mutatkoznak, akkor kat. holdanként 40 kgr. chilislétromot egyszerűen kiszórunk s ezen adagot ha kell, tavasszal (április folyamán) megismételjük. Ha ennek szükségére ellenben csak tavasszal mutatkoznak, akkor a bokrosodás idején k. holdankint 50 kgr. szórunk ki. Megjegyzem azonban megégyez, hogy különösen a jelenlegi alacsony gabonárák mellett a költséges chilislétromtrágyázást kerülünk kell, a mit a földek rendszeres istállótrágyázásával lényeggyűjtő növények termelésével (őhars, búlköny, borsó stb.) érhetünk el. A tavasszal műtrágyázásánál 2 csoportra osztjuk a trágyázandó növényeket: a tavaszi kalászosokra s kapás növényekre. A rövid életű tavaszi kalászosok, a műtrágyát csak azon esetben értékesíthetik, ha a tavasz elegendő espadékos, ezen kiváloalm különben jelzett vidéken megvan. A trágyázás módja az esetben ugyanaz, mint az ősziek-nél: 130 kgr. szuperfoszfát a vetésidő

előtt (vagy ha nem szántanak tavasszal az extirpált előtt) és 40–50 kgr. chilislétrom bokrosodás idején, vagy közvetlen a keles után. Ha azonban a talaj kéregesedésre hajlandó, akkor a chilit közvetlen vetés előtt kiszórjuk s beboronáljuk. Zabnál, miután a leggyengébb földekbe szokás vetni, chilislétromot használunk kell, árpánál esetleg elmaradhat.

Kapás növények közül a burgonyánál adunk a vetésidőszak előtt 150 kg. szuperfoszfátot s ha nem trágyás földbe kerül, az első kapálás előtt 50–60 kg. chilislétromot; a takarmány répánál 130 kg. szuperfoszfátot a vetésidőszak előtt (vagy extirpálás előtt) s 40–50 kg. chilislétromot az első kapálás előtt egyszerűen kiszórva vagy sorra trágyázva. Ezen kapás növényeknél a chilit különben a legjobb trágyás földben sem szoktuk elhagyni.

A rétek trágyázására használjuk a *fahumot*, *thomassalakot*, *kainitot*, de a nedves réteken ezekben sem lesz nagy hatása, itt is előbb a tepsedő nedvességet kell eltávolítani.

Mezőgazdasági szesztermelés Sárosvármegyében.

A fahamu egyike a legkitünőbb réti (lőhere) trágyáknak, melyből két holdanként 5-6 métermázsát szórunk ki öszszel vagy a tél folyamán. Igen jó hatással van a Thomassal is, melyből holdanként 2-3 öszszel vagy a tél folyamán szórátik ki. Mindkét esetben szükséges a rétet tavasszal jól megfosztani. A kaitit követő talajon bizonytalan hatással. Miután az országos növénytermelés kísérleti állomás a különféle miveleti növények, mint a rétrágyászat vonastokozlag országos kísérleteket folytat, jó volna ez ügyben nevezett állomáshoz (Magyar-Ovár) fordulni, mely a szükséges műtrágyát is díjtalanul beszedja rendezetlenül.

Legnagyobb műtrágyagyárunk az idő szerint a „Hungaria” műtrágyagyár Budapestén. K. K.

Nyúlós bor kezelése.

Felvet a 264. számú kérdésre. A bor megnyúlósodása főleg három okra vezethető vissza, a melyek egyenként, vagy együttvéve is képesek eserni bajt előidézni. Nevezetesen: a bor ki nem erjedt tökéletesen, minék folytán a visszamaradt cukor, a melegebb napok beálltával újra erjedésbe hozta a bort, mely nyálkás erjedésbe ment át. Másodsor az új bor nem lett rendesen lefektve, hanem széprőjén állott. Végül szűrekor sok lehetett a rothadt szőlő és az nem lez az egészségesebb alkülnövény, hanem azszel együtt dolgoztatott fel. A jövendőben mindenesetre ajánlatos lesz a szüretet és a bor kezelést nagyobb gondnal végezni: mert ámbár a nyúlósodás magában nem veszélyes borbetegség ugyan, de könnyen azáz válhatik, a mennyiben más betegségek szöződhetnek hozzája.

Felvé, hogy az illető bornak más baja nincsen, mint a nyúlósodás, a következő eljárás fog ehozz vezetni. Minden hl borhoz vétező 20-30 gr. veyyelig tisztított, borkezelési célokra alkalmas csersav (tanin), melylyel a bort megderítetik. Felteszem, hogy kérdésedre a csersavval való derítést ismeri, a mi különben is minden borkezelési könyvben meg van írva — erre tehát nem terjeszkedem ki, hanem csak annyit említek fel, hogy mentől jobban összekeveredik a csersav a borral, annál nagyobb lesz annak a hatása, miért is az ugynevezett derítósav használata már azért is indokolt, mert a nyúlóság ellen sokszor az is elég, ha a bor erősen összerakzik; csersav hozzáadásával a hatás természetesen fokozódik. Derítés után 15-20 napra a bort megtisztít, nyálkás részei leülepednek, ekkor aztán egy gyengén kenezett horodba átfejtjük és midőn üledéket már nem rak le, forgalomba hozható; ellenkező esetben ismételt derítés, esetleg tiszta borsezszt hozzáadása által annál szerencsátlanra emelhetjük mi a bor tartósságát fokozza és azt az ismételt megnyúlósodástól megóvjá.

A. D.

Felvet a 265. számú kérdésre. Marok-rakó gép után körülbelül fél akkora rést szoktak adni, mint a kézi áratásnál. Egy példán az én áratóm a termsé 12-ik részét kapták ha kaszával arattak, a 24-ik részt pedig, a hol az aratógép dolgozott. De ismerők gazdaságokat, a hol a gép után való munkát aránylag magasabban díjazták, úgy a hogyha a kézi áratással járt 12-ik rész, kapták az aratók gép után a 20-ik, némely helyen a 22-ik részt.

Kévközlőgép után nen szokás rést adni, mert az ilyen gép után való munkát, a keperakást, rendszerint néhány napaszmón vagy eselő végzi. R. F.

Gazdasági egyesületünk folyó évi március hó 2-án tartott igazgató-választásimány üléséből felterjesztést intézett a kormány, a képviselőház és az O. M. G. E. elnökségéhez, kérve a bajok mielőbbi orvoslását, illetve a felirat pártolását. Egyesületünk egyuttal felkérte a felvidéki társesegyleteket is, melyeknek felvidéki területen hasonló bajok mutatkoznak, hogy a memorandum saját kezükkelben is tárgyalják s kérelmünket, esetleg magukévá tve hason szellemű felterjesztést intézzenek a kormányhoz. Sajnos bármiként is óhajottuk volna legalább a palliatív intézkedések mielőbbi életbelepítését, az úgy úgy látszik elaludt.

A társesegyletek egyikétől sem kapunk értesítést, hogy kérelmünket tárgyalják volna s mit határozott felelte, az O. M. G. E., a mit alig tudunk másként mint a nyári szünet beálltával megmagyarázni, eddig szintén nem tárgyalta aktáknak *) a képviselőház és a magas kormány pedig ugyancsak így bánt el jogos és méltányos körülmények között.

Pedig hát sok szép dolog volt ám abban a memorandumban kifejtve. Nagy szó az, ha az önálló szabad gazdák túrsátula — szorult helyzetüknek közepeite — azt mondja, hogy a mezőgazdasági szeszpar má szomorú helyzetben segíteni, ezt a nélkülözhetetlen mezőgazdasági ipart felvirágoztatni legalkalmasabb, sőt a gyökere orvoslás talán egyedül lehetséges módja az országos szeszgyártásúrásg behozatala.

Cseppet se lehet csodálni, hogy azt kívánjuk, hisz az egykor virágzó mezőgazdasági szeszpar élete fonálát a Párkák úgy látszik csak kegyelemből nem vágják el. De hát miért is kell nekünk a szeszpar? Ez a kérdés, mert az ezézt megteremtő különösen Sáros vármegye mezőgazdaságának előfeltéle, sőt az okserzi gazdálkodás előfeltétele a burgonyatermelés, mely az egyedül nálunk nagyban termelhető kapás növény.

A burgonya az, mely talajunkban aránylag a legjobb termeszja, a burgonya, mely közepes árak mellett is legjobban megéri a gazda fáradságát, a burgonya az, mely lehetővé teszi a talaj okserzi és nélkülözhetelen megmivélését, mely szükséges termőerejének karban tartására szolgál, mely iparilag feldolgozva megadja a gazdaságnak a majdán nem nélkülözhetlen mosóteket, mivel csakis a mosóteket teszi lehetővé a mesterséges takarmány — a gazdaságnak szükséges trágyamennyiség előállítására megkívántat marhalomlány tartását, de és végre a burgonya az, mely a legtöbb napaszmót igényelve a legtöbb keresetet biztosít, a még némileg az Amerikába való ki és Bpestre való bevándorlástól tartózkodó népek.

Mivel pedig ezen burgonya másként nem értékesíthető, csupán szeszözés által, de ha értékesíthető volna is, nem felesleg me a fentebb elmondott célnak — kell tehát, hogy úgy társadalmi uton, mint a kormánytól intézkedések történjenek a mezőgazdasági szeszpar megmentése végett.

Misem bizonyítja jobban ezen iparág hanyatlását, mint az, hogy ezelőtt tíz évvel vármegyénkben még 70 szeszgyár dolgozott, — az 1895-96-ik idény alatt pedig 30 — de az is megszorított üzem mellett.

Végre, hogy némi tájékozódást nyújtsak, hogy megszorított üzem mellett, mi lyi forgalmat csináltak szeszgyáraink, közlöm az alábbi hiteles adatokat.

*) Az O. M. G. E. a jelzett átiratot tényleg csak októberben a nyári szünet után való első igazgatóválasztásimány ülésén fogja tárgyalni. Sőt.

Az 1895-96-ik mezőgazd. szeszgyári idényben feldolgoztak a szeszgyárak:

88,330,87 q burgonyát, 23,970 q tengetit, 10,270-41 q árpát, 393,44 q zabot, 157-80 q rozost és 366 q konkolyt és búkkönyt, mely anyagból előállítottat összesen 1,753,518 liter szeszt.

A nyersszeszt 13-15 fét közt értékesítve, kérdem, lehet-e nyereséggel szesz előállítani? A ki ismeri a szeszgyártási üzemet, az esodálni fogja, hogy lyi körülmények mellett egyáltalában dolgoztat nálunk valaki.

De kérdem, áll-e a kormányban érdekében adója új módon növelni, melyet a gazdák mindamellett szívesen megfizetnek, mert a szeszgyártás a fennelt kifejtett okoknál fogva nálunk szükséges rossz, de szükséges.

Ha igen, úgy lyi intézkedésekkel, melyekről legközelebb szólni fogok, ne vonja meg sem — bár még lyi nyomorúságos — mezőgazdasági iparától az utolsó lehetőségét is.

Az O. M. G. E. kérelmünkre tudom, fogja tárgyalni felterjesztésünket, a vidéki gazdasági társesegyletek pedig nemese felebarát cselekedetét végezték, ha pártolnák ügyünket és ha érdekelődnek a bajaink orvoslására kért segély mielőbbi megkezdése iránt.

Hreblyai Emil.

Öz. Desseffy Emil grófné

szül. Wenckheim Paulina bárónés.

Az emberi szívet suttó legnagyobb fájdalom egyikének tette osztlárvészesévé a sors egyesületünk elnökét. Desseffy Aurél gróft. Nyolcvan évet élé édes anyja harmincz esztendősz övével fátval aug. 24-én egész váratlanul a halotti szemféldelő cserélt föl.

Az agg főuri matróna azoknak a történelmileg híres főuri hölgyeknek sorába tartozott, kiknek élete főczélját családjuk boldogultása képezte, a ki családja körében talalta föl és teljesítette legmesebb női hivatását, a ki szívszívával folytonosan készen állott segíteni a szűkölködőkön és elhagyatottakon, a ki azonban családján kívül, ha a szükség úgy kívánta, az ország nagy gondjaiból is kivette részét, buzdítva, segítve a nemes munkában családja férfi nemzedékét.

Az elhunyt özvegy grófné, mint Desseffy Emil grófnak, a magyar tudományos akadémia elnökének felesége, főuri szalonjában élénk résztvett abban a nagy- és sikeres szellemi munkában, amely hazánkat újbóli ébredésére előkészítette. Az ő háza gyűllye volt az ötvenes évek legkiválóbb főuri tagjainak és a szellem munkásainak, amint férje, Emil gróf, kiváló képzettség és nagy szónoki tehetsége folytán vezére volt az akkori tudományos mozgalmaknak és politikai törekvéseknek.

Az elhunyt grófné mint férjének hűséges társa, nő létere nemcsak átérezte, de át is érlette azokat az eszméket, melyekért nagy szívű férje életében küzdött és érvényesíteni, is igyekezett azokat. Legnagyobb eredményt tette ezt családjában körében, fiának nevelésénél, a ki legnagyobb mértékű hatással volt, ake-

nek lelke már gyermekkorában beoltotta férje hagyományaké a magyar föld érdekében és a közügyek önzetlen szolgálatának szeretetét, s akinek férfikorában is mindig erős támasz és buzdítója maradt e téren.

Az özvegy grófné harmincz évig tartó özvegyége alatt teljesen visszavonulva, elhunyt férje emlékének, családjának és környékének élt. Eleteken utolsó napjait egész melegséggel érdeklődött gazdaságai iránt, melyeket nem egészen a dilettáns szemével nézett. A bűd-zenit-mihályi grófi kastély valóságos zárandókohelye volt a vidéknek, a hova a szegény segítségért, a gyenge oltalmáért, a beteg gyógyulásáért fordult és senki vigasz nélkül onnat nem távozott. Ezeknek legnagyobb jöltevejük, valóságos őrangyaluk az özvegy főúri matróna volt.

Most, hogy a ravatalon fekszik, nemcsak családjának tagjai állják körül hűvöletet, hanem egy egész nagy vidék siratja benne legnagyobb jöltevejét és vizagslatölt. Ezeknek a gýsza azonban még szélesebb körre is kiterjed, amiódon benne az országos magyar gazdasági egyesület mindenki által tisztelt elnökének édes anyját is gýszoljuk. Emlékére nemcsak családja és pártfogoltjai, hanem mindnyájan kegyelettel gondolunk, mint a magyar történelmi hírességű kiváló főúri hölgyére, aki egyszerűségben szívósággal és nemességével önkéntelenül is kimagasló a tömegből.

Legyen neki könnyű a hant, amelynek szeretetét gyermekeibe elsőknek öntötte.

VEGYESEK.

Mai számnak tartalma:	Oldal
IV. Országos gazdaságkongresszus. — Burgonya-kimélt-géppróba.	1235
A nyitraiak javaslata.	1236
Gazdasági egyesületek szövetsége.	1236
Törzsa, Pécia-névelés, <i>Duday Barna</i>	1236
<i>Rényi György</i> .	
Czukorépa magtermesztése Kézia-Vanizelenben.	1237
<i>Bácsi Imre</i>	1237
Állattenyésztés.	
Intézkedések az állattenyésztés emelése érdekében Svájcban.	1239
Állattenyésztésügy.	
A sertéséves körbeszámoló elváltozásairól. <i>Dr. Ráth István</i>	1239
Erdélyi kiállítás.	
Kertészek kongresszusa.	1241
Irodalom.	1242
Levelezékrény.	1243
Vegyesek.	1243
Kereskedelem, vásár.	1245
Budapesti gabonaszéde. — <i>Vetőmagválasztás</i> . — <i>Mésztrágyák</i> . — <i>Heremagvak plombezása</i> . — <i>Szárítók</i> . — <i>Élelmiszerek a budapesti helytársaság</i> . — <i>Budapesti takarmányválasztás</i> . — <i>Állattenyésztés</i> . — <i>Gazdasági és tenyészmarhavásár</i> . — <i>Budapesti vágómarhavásár</i> . — <i>Budapesti lóvásár</i> . — <i>Különös ártásvadászat</i> . — <i>Budapesti szarvasmarhavásár</i> . — <i>Ingatlanok árverése</i> (2000 frt becsületen felül).	1246
Szerkesztői híretek.	1246

Személyi hír. *Forster Géza* az O. M. G. E. igazgatója szabadságidejének letelével a fővárosba visszatért.

Külvisek. A földművelésügyi miniszter *Hankó Béla* önkéntes németek, a m. kir. főrajm- és kultúrminiszter *Havlicsek* személyzeti listájába, ideiglenes minőségű kir. segédmunkástól lévették ki.

Híjregész. Nyíregyházán ma, szerdánál *Lőrös F.* hó 23-án eljegyzte *Geiringer Bólit*, *Geiringer Mátyás* lányát *Bárandon*.

A gabonárárak alakulása. Egy augusztus 24-éről kelteztől németvári piactól magyarországi tőzsdéi tudósítás került kezünkbe a budapesti gabonátőzsdéről, a melynek következőkézzel érdemel figyelmet: „Az egész országban beállott eszések és a külföld szilárd hangulata következtében minden czikkben viharos hausse volt, melyre időnként visszaesés következett, a midán a nagy spekulánsok a kedvező árak feltrájt kezték kaptak nagy mennyiségű árut a piacra dobni.” Ezen tudósítás tehát beismeri, hogy a gabona árak emelkedését, mely f. hó 24-ikén a világ piaczein és a budapesti tőzsdén is természetesen alakult, kik egyeztetek *meteseregésben lerontani* A tudósító maga is egyike azoknak, a ki bizonyos határig a tőzsdéi ügyeire befolyást gyakorol és az alkalommal szerepéből kiesve, bevallja, hogy az üzlet szilárdaságát a „nagyüzemek” azzal egyeztetek megbontani, hogy nagy mennyiségű árut dobta a vásárra. Ehhez nem kell kommentálni és mi csak konstánai kívánjuk, hogy nagyon is alaposak a „Köztelek”-ben gyakran hozott adatok, az azon állításnak, hogy a tőzsdének a tőzsedatadorkonak és a határvidéknek van a legnagyobb része abban, hogy gazdánk valóságos helyzetbe jutottak. Hogy ez a válság hova fog vezetni, ha a tőzsdéi ilyenmű műveletének mielőbb gátat nem vetnek, azt előre láthatja mindenki, a ki a szomorú jövő előtt szándékosan nem húl szándékot.

Úszó luxuslő vásár. A lényegesen emelésére alakult részvénysársaság, mint már többször emeltük a f. é. október hó 4—6-ig luxuslő-vásárt rendez a külső-kereseti utca végű Tattersall telepen. A bejelentések határideje szeptember hó 15-én jár le. Ezen körülményre az érdeklődők figyelmét annál inkább tartjuk szükségesnek felhívni, mert mint ismert, az ideig tartó luxuslővásárra a földművelésügyi miniszter a külföldi figyelmet a legszelebb körökben felhívta s így nagy kilátás van arra, hogy vevők tömegesen fognak jelentkezni s a luxuslővák iránti kereslet élénk lesz. Az előjelölök írtve nyézéstünknek jó alkalom kínálkozik e vásáron lovak értékesítésére, miert is a bejelentés határidejének közeli lejárata uból figyelmeltünk.

Tejgazdasági kiállítás. A tejgazdasági kiállítás, mely igen érdekesnek égerzik, jóval hó 3-án nyílik meg és tart bezárólag 8-ig. Ezen kiállítás zsúrje a napokban alakult meg és pedig a következő tagokból. Kinevezett tagok: *Poetics Andor* gr., *Lőwenstein János* ifj. *Szék* *Ferencz Egon* *Ede*, *Lőwenstein Nándor*, *Toldi Seabó László*, *Ohnmacht Sándor*, *Jakabovics Zsigmond*, *Makovicz Péter*, *Remner Gusztáv*. Választott tagok: *Székáry István*, gr. és *Farkas Eötvös* az orsz. magy. gazd. egyesület, *Jósika Gébor* báró és *Szentkirályi Akos* dr. az ordelyi gazdasági egyesület, *Wassner Kálmán* és *Lágyódy Kálmán* a budapesti, *Genesich Tivadár* és *Deil Jenő* a kassai, *Jakab László* a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara részéről. A zsűri alkalom ülése szeptember 3-án délután 10 órákor lesz a mezőgazdasági zsúrjevalil tanácsmterben.

Főrtési vizsga és az állatorvosok. A hesseni mezőgazdasági helygimnáziumok felhívta a középiskolák igazgatóit, hogy azon tanulókat, a kik az állatorvosi pályára lépnek, figyelmeltessék arra, hogy az 1900-ik évtől kezdve kerületi állatorvosoknak csakis olyanok fognak kineveztetni, a kik az érettségi vizsga sikeres letelése után végeztek el állatorvosi tanulmányukat. Tekintve azon körülményre, hogy az érettségi feladatok tenyészéssel foglalkozó állományban és így hazánkban is az állatorvosra vár, kívánatos lenne, ha a hesseni miniszterium példáját nálunk is követnék, mert éppen a hiányos előközpeltégnek tulajdonítandó, ha az állat-

orvosi tanfolyamra beiratkozó hallgatóknak ez a körülmény képes az állatorvosi oklevél megszerzésére.

A szőlők felújítására mozgalom indult meg a székesfővárosban. A III. kerületi szőlőművesek ugyanis egyesültek abból a célból, hogy azokat a szőlőket a melyek a budal hegyekben a filoxera pusztította óta parlagon hebernek, ismét beültessék ezeket a termeszett által kiváló szőlőművelésre alkalomított nagy területeket ismét visszahibditák annak a kulturának, a mely vidéken mindig hasznos volt. Az egyesület a szőlők felújítását, a talajnak megfelelően, részben amerikai anyagokon készült szőlőültvények, részben székényezéssel fenntartandó új fajtaú szőlővelésű ültetéssel tervezi. Hogy ez az utóbbi ültetés mód megkönyvített, az egyesület a földművelésügyi minisztertel egy bizonyáni székényérgatár felállítását kérelmezte a III. kerületben. A földművelésügyi miniszter méltánylva a budai szőlőművelés díresítés és helyes irányú törekvéseit, nemcsak azonnal intézkedett, hogy a mi a bizonyáni székényérgatár felállítását érdekében a kormány részéről megterehet haladéktól meg is történjék, de utastotta a kerületi szőlőest és borászati felügyelőt, hogy az egyesülettel azonnal érintkezésbe lépjen, azt mind a talajok megválasztása, mind a felújításhoz egyébként szükséges teendőkre nézve részletes ubairgatóssalok és szaktanácsok készíttessen.

Ántözés. Az országos Magyarországon az öntözött területek száma igen csekély s mindösszesen körülbelül 25—30 ezer holdra rug. Pedig hogy mily fontos az öntözés, bizonyították azon területek természetében, a melyek öntözésre vannak berendezve, a melyek pl. a mezőegyházi öntözés rétek is, a melyek a földművelésügynek több ízben kifizetést kimutattak. Különösen nagy fontossággal bírna, ha a nagy városok szennyvizével valóknak öntözési czélokra felhasználhatók, melyek által nagy területeket lehetne termékpesebbé tenni a mint azt a külföldön különösen Páris környékén tették. A főváros határa különösen alkalmas területek a szántás, részint mert talaja homokos és száraz, részint mert nagy területek a belvátek levezetéséről másként, mint öntözés illetve levezető estornák készítése által lehetne csak gondoskodni. Minden bizonyán az öntözés fontossága valamint az utóbb említett körülmény indíthatna a földművelésügyi miniszter arra, hogy — mint értesítünk — legutóbb árendelt, hogy a pesti megyei, arra igen alkalmas területek öntözésre, kapcsolatban a nagy károkat okozó belvátek levezetésével és a székes főváros szennyvizének értékesítésével is, megfelelő tervek dolgoztassanak ki. A javaslat szerint két estorna tervezetnek, az egyik Budapest körülinduló Holt-Sarta körébe torkolna a Dunán, a másik a Dunánál, a mely ágazva, a nejai Svanica Dunagón keresztül, a bajabézdáni tápatornába vezetettik.

Lőverseny. A Bács-Bodrogh vármegyey gazdasági egyesület f. évi szeptember hó 27-én lőversenyt rendez Zomborban. A verseny 6 futamból áll, melyekre összesen 1500 korona és 2 tisztelt díj van kitűzve. A verseny díjazásának részleteit az egyesület titkárságánál (Zombor) szerzethetik be.

Rábászabályozás. Az önkormányzatát visszanyerő Rábászabályozó társulat tevékenységét a folyó ügyek elintézésén kívül még mindig a szervezkedés és rendezés képezi. E tekintetben a társulat vizsgálja, az az öntözésügyi feladatok, a melyek a közérdeket legjobban károsítják, a melyek a legnagyobb takarékossá tartassék szem előtt, minek folyományaképpen a legutóbb tartott közgyűlés a tisztítók és alkalmazottak létszámát az eddigginél jóval leszállította. A közgyűlésről *Csékry Béla* társulati elnök

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.
BUDAPESTEN, VIII., József-körút 8.

Elnöki: **TELEKI GÉZA gróf.** Alelnöki: **CRÁVOSSY BÉLA.**

1891. évi törvény.
 ANDRÁSI GÉZA gróf, BEJANOVIC SÁNDOR, DESSÉNYI ARISTID, KOMJÁTHI BÉLA,
 PECHY TIBOR, PÉTERFY IMRE, HERBERG ÖTVÉL, SZÉKELYI LÁSZLÓ, SZILÁSSY
 ZOLTÁN, SZÓNYI ESIKOND, SZTÁRY ISTVÁN gróf, TELEKI SÁNDOR gróf.
 Vezetőigazgató: **SZÖNYI Zoltán** gróf.

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a gazdálkodás általános elismerése szerint híven megelégedi hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdasági életnek óta sürgetést és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vívta ki magának, az

épület és átalány (pauzschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjjal teljes megelégedést tesz lehetővé; a szövetkezetnek vanon csak a díjakat szánja fel a megelőző kincstári bevélyeg; minden más illeték kizárásával.

A takarmány és termények (szalmás eléség)

biztosítása szintén a legkedvezőbb feltételek mellett eszközölhető. A díjak itt is a lehető legmértékesebbek.

Biztosítási egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjban 5% díjengedményben részesülnek.

Kiszádják, ha huzán egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlati terményeket biztosítanak, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatószék Budapesten, (József-körút 8. sz.) és a vidéken létesített irodáinkban.

Szikes talajok javításánál

az általunk nagyobb uradalmakban eszközölt próba-gyógykezelés sikeres eredményeket mutat, melyekről bővebb felvilágosítással szívesen szolgatunk.

Mindenemű más műtrágyát

hamisítatlan jó minőségben az ajánlott beltartalom szavatolása mellett legutóbban szállítottunk.

Ingyenes ismertető füzeteket (Columellóiól) bérletre küldünk.

A Sátorigazárak központi irodája:

Budapest, IX., Dandár-utca 25.

Eredeti Angol kosok.

Hampshire-, Oxfordshire-, Shropshire-, Sonth-down, Cotswold és Lincoln kosokat szállít megrendelés, után 14 nap alatt bármely állomásra

PICK OSWALD,

tenyésztő-átimporteur

Budapest, Külső-Kerepesi-út 1. szám.

107961/96. C. II. sz.

M. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

Nyugotnémet — osztrák-magyar vasuti kőtelek.

(Pótlékok kiadása.)

Folyó évi szeptember hó 1-ével a fenti kőtelekben érvényes 3. és 4. díjszámba fizetési a 8. illetve 7. pótlék lép életbe.

Ezen pótlékok német állomásokra vonatkozó díjtételeknek különben már hirdetés után is között hatályon kívül helyezésre tartalmazzák.

A 3. díjszámba fizetési tartozó 8. pótlék a b) kivételével díjszámba (korpa) díjtételek kiegyenlítését, a 4. díjszámba fizetési tartozó 7. pótlék a budapesti pályaudvarokra vonatkozó külön határozások megváltoztatását, továbbá más és más, valamint superfoszfát névze új kivétel díjzárását tartalmaz.

Ezen pótlékok a részben vonatkozó 6-9 o. e. kéri megvételhez.

Budapest, 1896. augusztus 15.

A magy. kir. államvasutak a részben vasutak igaz. nevében is.

(Utánnyomat nem díjaztunk.)

900-90.

Árverési hirdetmény.

A somlyóvásárhelyi közalapítványi felügyelőség részéről ezenek közhírre tétetik, miszerint az uradalom tulajdonát képező

Tuskevári zárdai anyagai, valamint a különálló régi pince

folyó évi szeptember hó 30-án délelőtt 10 órakor

a felügyelőség hivatalos helyiségében megtartandó zárt ajánlati verseny tárgyaláson a **legjobb tétet igérőnek eladati fogják.**

Az eladási feltételek a felügyelőségnél a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Somlyó-Vásárhely, 1896. aug. 24.

1027

A felügyelőség.

KÜHNE E. Mosonban

Magyarország legrégibb gazdasági gépgyára
 (1856)

ajánlja 40 év óta általán elismert és több mint 17,000 példányban elterjedt

SORVETŐGÉPEIT
 sík és hegyes talajra.

Egyedül, gyártása a szab. lánsszerű szántóföld és rét boronásítáknak (25 féle nagyságban).

Ventrikális szab. takarmánytörlőgépek.

Uj hengerek. Sack-féle ekék minden nagyságban. 2, 3 és 4 vasú ekék, bármely talajviszonyokra. Rosták, magaróvá 33 ft.). Konkolyok, morzsolók, szecskavágók stb.

Uj! Czirkóseplőgép. Uj!

OLCSÓ LÓHERE MAGFEJTŐ-GÉPEK.
 Főraktár: BUDAPEST, Váci-körút 57/a.

Tekintettel a közeledő vetési időnyére van szerencsénk ajánlani

szavatolt tisztaságú

(a csehországi Thomasmüvekből eredő)

a legmagasabb díjakkal kiténtelt

Thomasfoszfátlisztet

szavatolt 15-20% olóttában oldható foszforsav tartalommal és 85-100% profinszázsgal.

Felülmutatva minden talajra alkalmas trágyaszer, különösen sovány talajok javítására, kitűnő hatása az összes gabanemlék, kápos és olajnövények, lőhere és lucerna, szőlő, kómlő és kerti veteményekre, kivételképen

Legjobb, leghatásosabb és legolcsóbb foszforsavtrágya, tekintettel hatásának tartósságára felülmutja az öszi: superfoszfátokat.

A círtában oldható foszforsav-tartalomról szavatoltságot vállalunk, netán bizonyó mennyiséget megterítünk. — Árnyalásokkal, szakmunkákkal és egyéb felvilágosítással a legkészségekben szolgál

a csehországi Thomasmüvekből eladási irodáinkban vezérképviselető a magyar korona országainak területén

KALMÁR VILMOS, Budapest, Erzsébet-körút 34.

KÖSZÉN

összes gazdasági, ipari és házi célokra

Osztrai gyári, dió, koczka és darabos, 2-szer mosott osztrai Henrikaknai kovácsszén, porosz szalonszén, coaks, szobafűtésre és épületek szárítására,

legkitűnőbb minőségben legjutányosabban kapható

RADNAY KÁROLY

köszén-nagykereskedőnél,

Budapest, Arany János-utca 34. sz.

A cs. és kir. szab. Hitelintézet köszén-osztályának vezérképvisellete.

Valódi
Dr. KRÖCZER LÁSZLÓ-féle
szabadalmazott ruggyanta oljószalagokat Dr. Kröczer László urtól személyesen jóváhagyott minőségben és nagyságban szállít

SCHMEIDLER I. N.

cs. és kir. ruggyanta és celluloidneműek gyára

BÉCS, 1228

Főiroda: Fiókiroda:
VII/2., Stiftgasse 19. sz. / I. ker., Gruben 10. sz.

Sürgőnycim: **GUMMSCHIEDLER.**
Egy kilogramm ára **10.10.**

BABANYAY I.,

turfatermékű és szabadalmazott önműködő turfahintő-closetek, valamint aranyékszék-berendezési felszerelési tárgyak vállalata

BUDAPEST,
IX., Csillag-utca 15.

Árjegyzékek kérésre bérmentesen küldetnek.

GRAEPEL HUGÓ

szabadalm. löhère-tökészölő készüléke

minden célgéphez alkalmazható, 25 százalékkal nagyobb munkaképesség, mint bármely más készülék. Legkitűnőbb szerkezet legelsőbb árban

GRAEPEL HUGÓ gépgyárosnál Budapest, V., Külső váci-ut 46. sz.

KWIZDA FERENCZ JÁNOS

Kwizda-féle

RESTITUTIONS-FLUID

cs. és kir. szab. mosóvíz lovaknak.

Egy palackkal forint 110 ó. é.

Kwizda-féle

KORNEBURGI MARHA-TÁPPOR

lovak, szarvasmarha és juhok számára.

Ára egy dobozzal 70 kr., fél dobozzal 35 kr.

Kwizda-féle

KWIZDA-FÉLE

Kellék-labdacsok lovak és szarvasmarhákra, 1 doboz 60 kr.

Frögteló kedvelő lódozok lovaknak, 1 doboz 60 kr.

Férg-labdacsok lovaknak, 1 doboz 60 kr.

Baromfi-por órák szer. mint csirgék, 1 csomag 50 kr.

Nyergőszappan a nyergő- és szarvasmarhák számára, 1 doboz 60 kr.

Polvapor lovak és szarvasmarhákra, 1 doboz 60 kr.

Kwizda-féle erőtláplék lovak és szarvasmarhákak
1 doboz 4 5 tápadaggal 30 kr., lédika 100 tápadaggal 3 forint, lédika 100 tápadaggal 3 forint.

Kwizda-féle V. Sertés-por
a hírs elősegítésére s óvszerül. Kis doboz 60 kr., nagy doboz 1 fr 20 kr.

Kerületi gyógyszerár által Kornenburgban.

SZIVATTYÚK

minden némes házi és nyilvános célokra a mezőgazdaság, építkezés és iparnál.

Újdonság! **ROBER-BART-féle** szabadalmazott lovakdíszak módosít szerül.

inoxydált szivattyúk

rozsa ellen védve.

W. GARVENS Wien,

MÉRLEGEK,

legújabb javított rendszerű tízedes, százados és hímérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari célokra.

Embermérlegek, mérlegek házi használatra

mérlegek,
Commadit-társaság szivattyú-és mérleggyártásra.

Schwarzenbergerstrasse 6.
I. Wallfischgasse 14.

MŰTRÁGYÁT

minden minőségben szállít bárhova 1349 versenypépen

SCHRAM A.,

kémény- és műtrágyagyára

Központ iroda: PRÁGA, Heinrichgasse 27.

A nagy, kir. államvaktól eredő, teljesen használatos, jó kábon levő

TIZEDES MÉRLEGEK

súlyokkal együtt, felolte első árban kaphatók.

KOHN A. M.
vso-és fémdaragyszerkesztő

Budapest, VI., Mozsár-utca 9.

Ugyanott „Werdni” rendszerű használt fegyverek (puskák és erődozók) feltöltés elcsin kaphatók.

Gróf Csáky László
prakfalvi vasgyárai
(Szepesm.), évek óta

badogtetők fődésével foglalkoznak, leírással, bizonyítványokkal, Árajánlat és mintával szívesen szolgálnak.

Ezen tetők láthatók az állatköltési téren és a bányászati és kohászati csarnokban.

Pályázat.

A sopronmegyei gazdasági egyesületnél a

titkári állás

lemondás következtében megüresedvén, annak betöltésére ezennel pályázat hirdettetik.

Pályázni kívánóknak az egyesület elnökségéhez intézendő kérvényükben **ki kell mutatniok felsőbb gazdasági tanításteret nyert elméleti, valamint gazdasági gyakorlati szakképzésűgőket, irodai és az ügykezelési szakban, nemkülönbén a szakkiradalom terén való jártasságukat, eddigi foglalkozásukat és működésüket.**

A titkár főbb teendőit képezik: a gazdasági egyesület irodai teendőinek ellátása, az egyesület értesítőjének és egyéb kiadványainak szerkesztése, a folyó ügyeknek az ülésekre való előkészítése és előadása; az ülések jegyzőkönyveinek megszerkesztése, népmérszakielőadások tartása az iródnak és a szükséges nyilvántartásoknak vezetése s a könyvtár kezelése.

Egyebekre nézve a megválasztott titkár részletes utasítással fog ellátni.

A titkártól megköveteltetik, hogy a magyar nyelv mellett a németet is, szóban és írásban bírja.

A titkári állás 1200 frt évi fizetéssel 400 frt lakásbérrrel és mint főlojera biztos a megyétől 300 frtal való javadalmazva.

A közzétett felhívásról folyamodványok az egyesület elnökségéhez intézendők és a gazdasági egyesület titkári hivatalához (Sopron Széchenyiház II. emelet.)

folyó évi szeptember hó 15-éig beküldendők. Az állás folyó évi október hó 1. foglalandó el. Sopron, 1896. augusztus havában.

A sopronvármegyei gazdasági egyesület elnöksége.

Magyar kenderből készült, legjobb minőségű gazdasági kötleneműeket,

BLEIER és WEISZ,

Közlégyári erdő Budapest.
Raktár és iroda: Károly-kürt 8. szám, a gróf Hadik-Barkányi féle háiban
Gyártétele: **Hajtkár-út 7387. sz.**
Ajánlásra méltó tárgyak: torna-eszközök, Cocos futószőnyegek, lábörlikök, hevederek, kender, Kőcs stb. a legújnyabb eredeti gyári árákon.

Lóhálók,

készítéskük stb. továbbá gazdasági eszközök k. m. m. Istráns, kőtőrcék, rudaló gabonaszakok, vízhatlan ponyvák, Itató és thál vedrek, kender-ümitők, hevederek, kender. Kőcs stb. a legújnyabb eredeti gyári árákon.

Videki mezejeleket postai eszközökkel képes árjegyzék, katalógus, tájékoztató katalógus.

Illustrirtes

Landwirtschaftliches Weltblatt.

Herausgeber **Louis und Arthur Seile.**

Redaction und Administration:

Wien, II., Praterstrasse 37.

Organ für alle Zweige der Landwirtschaft. Herausgegeben unter Mitwirkung hervorragender Fachkräfte. Reichhaltiger, geistiger, und praktisch-reicher Inhalt. Praktischer Rathgeber für Landwirthe und Oekonomen. Interessanter Belletristischer Theil für den Familiensich. Unentbehrlich in wirthschaftlichen und finanziellen Angelegenheiten.

Abonnement ganzjährig fl. 4.—, halbjährig fl. 2.—. Probenummern gratis und franco.

Bismarck-gegründetes, vorkamerirtes, illustirtes Weltblatt.

Gyümölcs- és szőlő-bor készítő gépek.

Gyümölcs- és szőlő-sajtók,

szőlőbortól való készítésre alkalmasok, és mindenféle szőlőbortól való készítésre alkalmasok.

Szőlő- és gyümölcs-zúzóok és bogó-morzsolók.

Teljesen felszerelt szűretelő készülékek.

Mayfarth Ph. és Társa

es. kir. kizárólagos gazdasági gépgyárak, vasöntő és gőzhalmazó, MEXCO II., Taborsztrasse 78. - Választele 200 arany-éremmel és bronz-éremmel. - Argyezések ingyen és bérmentve. - Argyezések 10. - Argyezések 10. - Argyezések 10.

Ő s az é. kir. apost. Felsőleg legmagasabb elismerése. Nagy arany-érem, valamennyi világi díjjal.

para-né, Ceresin-, stearingyertyák és zsíradékár-gyár Gust. Wagenmann, Wien.

Központi iroda: **VII. Magdalenenstrasse 16,** a Theater s. d. Wien mellett, ajánl elismert kitaláló minőségben legelőbb gyári árákon: ásvány-gyökös-olajjal és zsíradékkal. Orosz ásvány-kenővel (Bakusiné, Oleonaphin) legjobb fagymentes gép-kenővel, olivajjal, faolajjal, ásvány-gyökös-olajjal és zsíradékkal; szabad. Kocsikocsi, fekete, sárga, kék, uszó, olasz világos I. és II. minőségben, szőlő gyártmányok legelőbb gyári áron, teherkocsi és hegyjárók stb. kéréséhez. Ásvány világító olajok: petróleum stand. világ. Gyári petróleum veszélytelen, csak 40° C-nél gyúlékony; szilón petróleum, csiszolóolaj egészen fehér és veszélytelen.

Stearingyertyák. Bécsi stearingyertya. I. minőségű, narancs vagy rózsaszínű csomagolás. Anisra gyertya I. minőségű, narancs- vagy rózsaszínű csomagolás. Ceresin (ásványi), kemény gyertyák minden változatban.

Brilliant para-né diszgyertyák, sárga pincegyertyák.
NB. Mintákat gyártmányomból ingyen küldök.

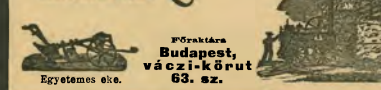
Legújabb szerkezetű gőzmozdonyok

2 1/2 lóerőtől 80 lóerőig fa-, szén- és szalmafűtőre. Egy- és többvas vasúti egyetemes acél-ekék, Universal- és Columbia-Drill konyha serűző-gépek, asztalvívő-gépek.

Legújabb szerkezetű gőcséplő-gépek

kettős szalmazúzókkal és megnagyobbított rozstakkal. **Kazalozók.** Mindenféle gazdasági gépek és eszközök a legelőbb minőségben a legújnyabb árakon.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
mezőgazdasági gépgyárosok

Egyetemes éke. Budapest, Váci-körút 63. sz.

Argyezések kívánatra ingyen és bérmentve

Hofherr és Schrantz Budapest, VI., Váci-körút 57.

Uj szabad: Lóherceséplő és kidürzőlőgépek, a lóherceséplés és kidürzés eszközésére egy művelet alatt.
Árjegyzékek bérmentve és ingyen.

1895-ben 120 drb ilyen lóherceséplő álltunk el; mindenképp közcséplő-készítőkhez.

Sepsiszentgyörgyön 1895. november 4-én 1-ig díj: Borszabó. Törvényi közzététel.

Árverési hirdetmény.

A Muhl gazdasághoz tartozó gazdasági gépek, eszközök és egyéb felszerelési tárgyak Szalkád községben (Vasutállomás Nyékládháza) a helyszínen

1896. évi szeptember hó 6-án és folytatólag

1896. szeptember hó 13-án

mindenkor délelőtt 9 órától kezdve a legtöbbet ígérőknek készpénz fizetés mellett nyilvános önkéntes árverésen eladatnak. Tudakozódásokra felvilágosítást ad Varga Ignác tisztartó Mohupusztán, u. p. Nyékládháza. 1613

Árverési szándékotok kívánatára a Nyékládházi vasúti állomáson a gazdaság fogatjai fognak rendelkezésre állani.

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portamentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

Cs. és kir. szab. vízmentes szövetgyár, legnagyobb és legribbig az országban. Alapított 1831. 332 kiténtetés.

ELSINGER M. J. és FIAI

BUDAPEST,

BÉCS,

V. Mária Valéria-utca 10. — I. Volksgartensstrasse 1.
VIZMENTES TAKARÓK (PONYVÁK), kaszlok, gépek, kocsik és vasúti kocsikra cserébb és legjobb elpusztíthatatlan minőségben, továbbá

REPCE-PONYVÁK, MAGYÚJTÓ-PONYVÁK, TÖMLÖK. ESŐKÖPENYEK és ÖLTÖNYÖK kautschukból és anélkül.

TÖZI- és IFATÓ-VEDEK, SÁTRAK, ÉLNOLEUM.

ÁRJEYZÉK és MINTÁK INGYEN és BÉRMENTVE. LEGGYORSABB KISZOLGÁLÁS.

Minden város jobb üzletében a mi gyártmányainkat tartják, s sziveskedjen határozottan ELSINGER gyártmányt kéri. 928

Thost Ottó-féle

rostélyő-öntőde

Paris, Zwickau 1/2 Szent-Pétersvár.

Vezetékpíviselő Budapestben:

KÜHNEL ADOLF

Wesselényi-utca 36. földszint.

Fűtőüzemtel és kőszénvel tügyen át, fűtő. Fűtőüzemtel tüzelés, nagy szénmegtakarítás, a legnagyobb tartósság.

HONI IPAR!

Kiállítva: az iparszarnokban (a gyár összes készítményei). A pozsonyi házbán (házi ipari cikkeik). A magyartalan templom-bazár 14. számában (előirásúsi hely).

Ajánlom különösen: a lóhálókat, függőágyakat tornaszereket, vásár- és női táskákat, hálóruha és kötövény, lawm tenis és más sport játékokat, halászatot és vadászati hálókat. — Technikai kötélemeket, mint: géphajtó köteleket, Thiel-féle kenderfonali szíjat, orkán fűszelencézt, Kendersűrítést, kézet. Gazdasági kötélemeket, amelynek: istrángok, kötőfókok, rudalók és ruhaszárító kötelek stb.

Képes árjegyzékek bérmentve.

IFJ. THIEL KONRÁD.

első bácskai műtani kötéll- és szinegarú-gyár
FUTTAKON.

A vetési időnyre ajánlom

SÁCK RUDOLF

legujabb rendszerű sorbavetogépeit

(Tűk osztály), melyek egy vannak szerkesztve, hogy azokkal sák, vagy dombos talajon minden mezeit tökéletesen sziszterinti mennyiségben tökéletes egyenletesen lehet övetni, anélkül, hogy a vetőszereket meg kellene említeni vagy felszárítani, merő vagy fogaskereket cserélni kellene.

Sack Rudolf valóságos szabványosított felépítésű gépek, nagyon szilárdan nagyon készíttve, igen tartósak és kívánatra előkismánnyal is kaphatók.

Mindenemű Sack eke, boron, sz. szavetogép és talajmegtéltés eszközök és válasszékban van rakikaromon látható ábrákban részleteket.

Legujabb árjegyzékem épen most jelent meg és kívánatra legszivesebben szőlődök azal ingyen és bérmentve.

PROPPER SAMU,

Sack Rudolf magyarországi kizárólagos képviselője, Budapest, F., Váci-körút 52. szám.

Budapest—Kelenföldi
 új telepünkön gőzkeszerkezeteinkről
ÁLLANDÓ KIALLITÁST
 tartunk.
 Vasuton Budapestről a déli-s keleti- (központi) pályá-
 udvarokról könnyen elérhető.
JOHN FOWLER & Co.
 Budapest—Kelenföld, a vasállomással szemben.

ALAPÍTOTT 1843-ban.

Freund A. és Fia
 es. és ktr. szab. nyereg-, szj- és bőrdaruk gyára
Budapest, IV., Koronaherzog-utca 3. sz.

Nagy választék létezik: újkori, nyereg, ostorok, szabák, löpőkörök, és nyíró élők a utasok cölökben, legjobb ismét kiválóan jutakoz árakon. Készítünk nyergeszekrények bőnyeges a tartókhoz és más trakt. vándor-lopakozók árakon.
 Képes Árjegyek kívá-
 nra ingyen és bér-
 mentve.

HIRDETÉSEK felvételnek a kiadóratalban
BUDAPEST,
 Őszi-ut 25-ik szám.

MELOCCO PÉTER
 BUDAPEST
 VI. Déva: ut. cza. 21.

Műszaki részletek, szerelési útmutatók és technikai ábrák állnak rendelkezésre.
 Készítünk mindenféle gépi és mechanikai munkát.
 Állítunk fel mindenféle gépi és mechanikai munkát.
 Készítünk mindenféle gépi és mechanikai munkát.

Gépolajat,
 u. m.: valódi, tiszta olíva-olajat, elsőrendű, szavatolható repce-olajat, orosz ásvány-olajat stb.
Olasz saponáriát
 minden vastag gyökerekből őszire, per Takaró-és székérszappant. stb.

KRAMER LIPÓT,
 Sürgöny-czim: „CERES” Budapest.
 Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánunk szolgálni.

Állami részről történt kísérletezések alapján számos találok javítás a es
termőképessé tételére
 kitérőnek bizonyult az
EGERESI TRÁGYAGIPSZ,
 melyet, valamint mindennemű műtrágyát legkülönösen szállítás az
EGERESI MŰTRÁGYAGYÁR
 Ismeretterő Fuzetek
 ingyen és bérmentve.
KRAMER J.,
 BUDAPEST, V. ker., Dorottya-utca 9. sz.

Singer, Zweig & Co.
 WIEN, IX L, Lichtensteinstrasse 59.
 (sajtó hasábján).
Concentrált marhatrágya
 egyedüli előállítására,
 legjobb s legelősebb trágyaszert tartalmazó jót-
 állású mellett természetesen az aradi kizárólagosan
 szabadalmazott gyárakból. Mindennemű mesterséges
 trágyaszerek raklára u. m.: Superphosphát, csont-
 liszt stb.

BURRELL-féle GŐZKÉK
 a legjobb munkeszerzőgépek.
 Szabadalmazott Compound gőzép, legnagyobb szívmegkötés, függőleges köté-
 dob, egyszerű kezelés. Utcai gőzhengerek, utcai lokomotívok.
 Egyedüli előállítás hely:
MEISSNER ÉS DIETLEIN
 BUDAPEST, KÜLSŐ KERESPESI-UT I.

FRIEDLAENDER JÓZSEF
 géppáros-, mérnök volt az első ki 1891-ben az ő
„TRIUMPH III.”
 sorvételgépével, a gazdaközségeknek egy új, a mai kor kívánalmainak meg-
 felelő vetőgépet nyújtott, a keletlen váltókeréknek és mag-
 tartószerény állításának előjövésével.
 1388

a „TRIUMPH III.” versenytől, legjobb és legújabb vetőgép, hegyes és lapos vidékek részére.
 Czim: BUDAPEST, VIII., Kerespezi-út 17. szám.
 Kiszélezett árjegyzékkel ingyen és bérmentve.

A csepplőidényre
gépolaajat, szalonát
 a szükséges egyéb cikkeket, előjövésére véve, a megrendelő teljesítése szerinti időben és részletekben szállítom.
 Lucernát! Lohortát! Fűszagvakat minden zörsé és minden egyéb gazdasági vetőmagvakat és gazdasági cikket és vetőmagot a legújabbosabb áron és garantált jó minőségben.

BUDAPESTEN,
 V. ker., Akadémia-utca 10. sz.
 Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánunk szolgálni.